

Πτυχιακό Πρότζεκτ

Θέμα: Δημιουργία εγχειριδίου για την οργάνωση μιας συναυλίας-βραδιάς ποίησης στο Αμφιθέατρο Τελετών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Ονοματεπώνυμο: Σοφία Γενειατάκη

Αριθμός μητρώου: msa16047

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Μέρος πρώτο

- I. Θέμα Συναυλίας
- II. Συντελεστές
- III. Αμφιθέατρο

Μέρος δεύτερο

- I. Πρακτικά ζητήματα
- II. Αλλαγές-απρόοπτα
- III. Πρόβες

Μέρος τρίτο

- I. Εξοπλισμός
- II. Στήσιμο
- III. Ημέρα συναυλίας

Πρόλογος

Το εγχειρίδιο αυτό έχει ως στόχο την ανάλυση της διαδικασίας οργάνωσης μιας συναυλίας. Για την διοργάνωση μιας συναυλίας, ένας πρέπει να λάβει υπόψη του μια πληθώρα παραγόντων. Η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα και απαιτητική, ως εκ τούτου όλη η διαδικασία πρέπει να είναι καλά οργανωμένη με σωστό προγραμματισμό και σχέδιο. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το πιο σημαντικό στοιχείο το οποίο είναι απαραίτητο όταν ξεκινάμε είναι να έχουμε ξεκάθαρο τι θέλουμε σαν αποτέλεσμα από την συναυλία την οποία διοργανώνουμε. Με σωστό προγραμματισμό και σχέδιο η οργάνωση αυτή μπορεί να γίνει εφικτή πολύ πιο εύκολα.

Το εγχειρίδιο αυτό θα μελετήσει μια βραδιά ποίησης και μουσικής αφιερωμένη στον Ναζίμ Χικμέτ, Νίκο Καββαδία και Μπέρτολτ Μπρεχτ στο Αμφιθέατρο Τελετών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Για να είναι πιο κατανοητή η διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε, η οργάνωση της συναυλίας θα χωριστεί σε τρία μέρη: στο πρώτο μέρος θα παρατεθούν αναλυτικά το θέμα της συναυλίας και πως αυτό χωρίστηκε σε ενότητες ώστε να μελετηθεί από τους συντελεστές, ποιοι συντελεστές έλαβαν μέρος και πως επιλέχθηκε το αμφιθέατρο Τελετών σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει κάποια πρακτικά ζητήματα μιας συναυλίας όπως το υλικό των μουσικών, οι πρόβες και κάποιες αλλαγές ή παρεκκλίσεις από το αρχικό σχέδιο που έγιναν στην πορεία. Τέλος, το τρίτο μέρος αποτελείται από το τεχνικό κομμάτι της όπως ο εξοπλισμός, το στήσιμο και τις τελευταίες διεργασίες την ημέρα της συναυλίας.

Μέρος πρώτο

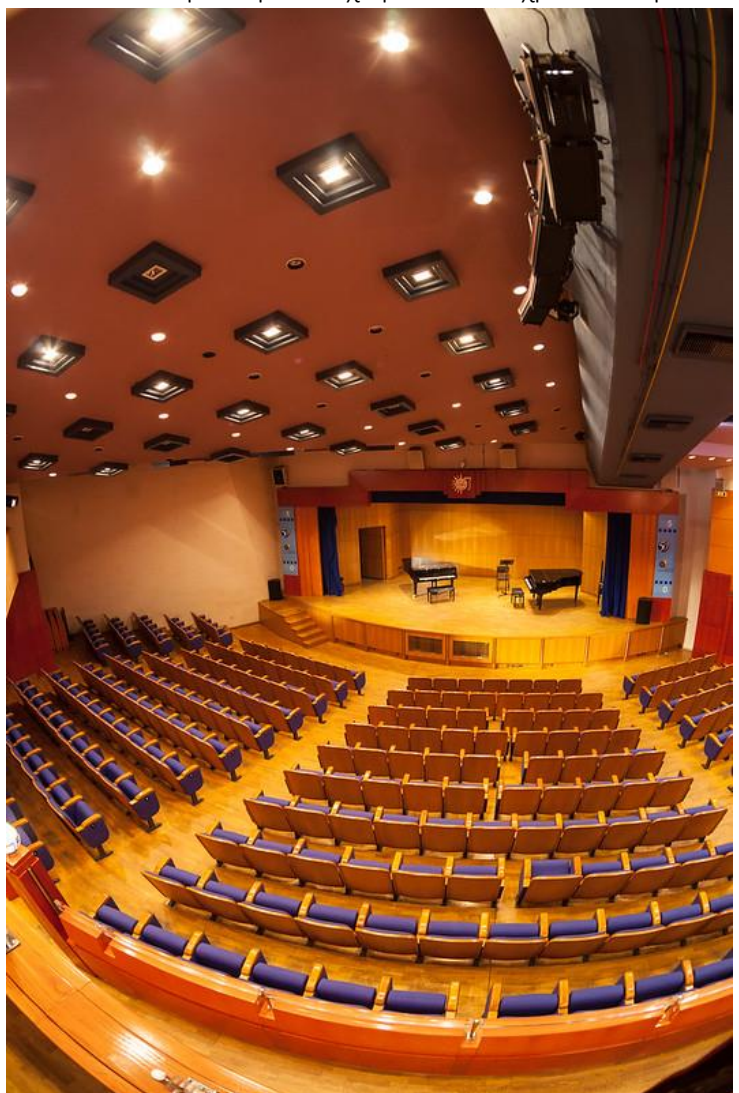
Το θέμα της συναυλίας αυτής προήλθε ως συνέχεια μια σειράς συναυλιών που είχαν γίνει στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας με θέμα τη ζωή και το έργο Ελλήνων και Ξένων ποιητών. Η συγκεκριμένη βραδιά ποίησης έχει ως θέμα την ανάδειξη του έργου τριών ποιητών: του Ναζίμ Χικμέτ, Νίκου Καββαδία και Μπέρτολτ Μπρεχτ. Για να μπορέσει να γίνει σωστή κατανομή στους συντελεστές προέχει να εξετάσουμε τι περιέχει μια βραδιά ποίησης. Μια τέτοια συναυλία λοιπόν, αποτελείται από το αφηγηματικό μέρος, το ποιητικό και το μουσικό μέρος. Στο αφηγηματικό μέρος περιλαμβάνεται ένα σύντομο βιογραφικό, που αναλύει την ζωή και το έργο του ποιητή. Το ποιητικό μέρος περιλαμβάνει τα ποιήματα που επιλέχθηκαν για να ερμηνευθούν και τέλος, το μουσικό μέρος είναι τα μελοποιημένα έργα που θα εκτελεστούν.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω, οι κύριες ομάδες συντελεστών που προκύπτουν είναι: τραγουδιστές, οργανοπαίκτες και αφηγητές. Έτσι για την εκείνη τη βραδιά ποίησης προέκυψαν δεκατέσσερις συντελεστές.

Για να πραγματοποιηθεί μια τέτοια συναυλία, πρέπει να υπολογίσουμε τον χώρο που θα χρειαστεί για τους συντελεστές, τον εξοπλισμό αλλά και το κοινό.

Το Αμφιθέατρο τελετών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας επιλέχθηκε διότι διαθέτει μια ευρύχωρη σκηνή που μπορεί να λάβει χώρα η συναυλία χωρίς να υπάρχει κάποια χωροταξικό πρόβλημα με τους μουσικούς, τα όργανα και τον εξοπλισμό.

Τέλος το αμφιθέατρο αυτό έχει χωρητικότητα ικανοποιητικού αριθμού ατόμων που μπορεί να αποτελέσει τον ιδανικό χώρο για μία τέτοιου είδους συναυλία.

Μέρος δεύτερο

Για να γίνει πιο κατανοητή η κατανομή των μερών σε κάθε συντελεστή και η οργάνωση της συναυλίας εν γένει, δημιουργήθηκε ένα book το οποίο περιέχει το πρόγραμμα της συναυλίας με τη σειρά την οποία αυτό θα ακουστεί. Το book αυτό θα το έχει ο κάθε συντελεστής ξεχωριστά για δικές του προσωπικές σημειώσεις κατά την διάρκεια των προβών. Ωστόσο, ένα κεντρικό book θα υπάρχει στο κεντρικό αναλόγιο της σκηνής όπου θα έχει εκτός από το πρόγραμμα και τις γενικές σημειώσεις. Αυτό συμβαίνει για να αποφευχθούν όποιοι προβληματισμοί προκύψουν αφενός την ώρα της συναυλίας και αφετέρου καθ' όλη την διάρκεια των προβών ώστε το πρόγραμμα να ρέει ευκολότερα, αφού ο κάθε συντελεστής θα γνωρίζει την θέση του. Αρχικά, ο χρόνος της συναυλίας που είχε υπολογιστεί ήταν περίπου στις δυο ώρες. Επομένως για να είναι σίγουρο ότι θα υπάρχει πρόγραμμα δύο ωρών, το πρόγραμμα το οποίο έπρεπε να δημιουργηθεί θα ήταν λίγο μεγαλύτερο του ιδανικού, ώστε εάν είχαμε κάποιο τεχνικό πρόβλημα, να είναι εφικτό να αφαιρεθούν έργα χωρίς να επηρεάσουμε χρονικά το τελικό πρόγραμμα της συναυλίας. Στην πορεία των προβών, έγινε αντιληπτό ότι το πρόγραμμα το οποίο είχε βγει εξαρχής δεν γινόταν να πραγματοποιηθεί αυτούσιο. Έτσι, σύντομα, το πρόγραμμά κατέληξε ως εξής:

Μέρος 1^ο Ναζίμ Χικμέτ

Τραγούδι: Μικρόκοσμος

Ποίημα: Τα τραγούδια των ανθρώπων

Βιογραφικό: Μέρος πρώτο

Ποίημα: Στους 15 συντρόφους

Ποίημα: Η χώρα αυτή είναι δική μας

Τραγούδι: Μονάκριβη μου

Ποίημα: Αυτό είναι όλο

Βιογραφικό: Μέρος δεύτερο

Τραγούδι: Η πιο όμορφη θάλασσα

Ποίημα: Δεν μας αφήνουν να τραγουδάμε

Ποίημα: Ο άνθρωπος με το γαρύφαλλο

Βιογραφικό: Μέρος τρίτο

Μέρος 2^ο Καθβαδίας Νίκος

Ποίημα: Μαραμπού

Βιογραφικό: Μέρος πρώτο

Τραγούδι: Εσμεράλδα

Τραγούδι: Φάτα Μοργκάνα

Ποίημα: Γυναίκα

Βιογραφικό: Μέρος δεύτερο

Τραγούδι: Πούσι

Ποίημα: Αντινομία

Τραγούδι: Federico Garcia Lorca

Ποίημα: Αριάδνη στη Νάξο

Τραγούδι: A bord del Aspasia

Βιογραφικό: Μέρος τρίτο

Τραγούδι: Σταυρός του Νότου

Τραγούδι: Το μαχαίρι

Μέρος 3^ο Μπέρτολτ Μπρεχτ

Ποίημα: Η ανάκριση του καλού
Βιογραφικό: Μέρος πρώτο
Ποίημα: Οδηγία στους ανωτέρους
Ποίημα: Ύμνος στον Θεό
Ποίημα: Ο γείτονας
Τραγούδι: Ο κόσμος έγινε άνω-κάτω
Ποίημα: Στη γέννηση ενός γιού
Ποίημα: Στους Γερμανούς στρατιώτες του ανατολικού μετώπου
Τραγούδι: Η Τζένη των πειρατών
Βιογραφικό: Μέρος δεύτερο
Ποίημα: Νυχτερινό άσυλο
Τραγούδι: Άννα Μην κλαις
Βιογραφικό: Μέρος τρίτο
Ποίημα: Τραγούδι του έμπορα
Ποίημα: Ερωτήσεις ενός εργάτη που διαβάζει
Τραγούδι: Το τραγούδι της ενότητας

Μέρος 4^ο Επίλογος

Προσπαθώντας να συντονιστεί μια ομάδα δεκατεσσάρων συντελεστών, χωρίστηκαν σε δύο ομάδες ώστε να γίνουν οι πρόβες με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο. Αρχικά ξεκινήσαν οι πρόβες με την ομάδα των αφηγητών που θα έκαναν την απαγγελία των ποιημάτων και θα διάβαζαν τα βιογραφικά των ποιητών. Διαβάζοντας τα ποιήματα σημείωνε ο κάθε ένας στο δικό του προσωπικό book σε ποια ποιήματα θα υπάρχει από πίσω μουσική συνοδεία ώστε όταν έρθει η ώρα του στησίματος της συναυλίας να μπορούμε να βάλουμε τον κατάλληλο εξοπλισμό. Αφού τα ποιήματα ολοκληρώθηκαν περάσαμε στο μουσικό μέρος. Ο κάθε μουσικός-τραγουδιστής επέλεξε τα όργανα τα οποία επιθυμούσε σε κάθε κομμάτι το οποίο θα εκτελούνταν από αυτόν. Πάνω στο book, δίπλα στον τίτλο του τραγουδιού γράφτηκε λεπτομερώς το κάθε όργανο το οποίο θα χρειαζόταν όπως και κάποιες σημειώσεις όπως για παράδειγμα η τονικότητα και το ύψος. Αφού έγιναν όλες οι πρόβες με όλες τις ομάδες, έγινε μια γενική πρόβα όπου εκτελέστηκε όλο το πρόγραμμα.

Μέρος Τρίτο

Λαμβάνοντας υπόψη πως στη βραδιά αυτή θα γίνει ηχογράφηση ζωντανά και σύμφωνα με τους εκτελεστές και τα όργανα που είχαμε τοποθετήσει, προέκυψε και ο εξοπλισμός που θα χρειαζόταν:

Μικρόφωνα (και βάσεις)

- 5 C-1000/ πυκνωτικά (κλασσική κιθάρα, βιολί, σαξόφωνο, μπουζούκι, κιθάρα ακουστική)
- 1 Clip mic Dynamic (Snare Drum)
- 1 AKG Dynamic (μπότα ντραμς)
- 1 Stereo Sennheiser (Ντραμς)
- 1 Stereo Beyerdynamic (Πιάνο)
- 1 Sennheiser Dynamic (Ποιητές-αφηγητές)
- 2 Δυναμικά (ηλεκτρική κιθάρα, ηλεκτρικό μπάσο)
- 2 Neumann (Τραγουδιστές)

Καλώδια

- 2 Stereo
- 14 XLR
- 1 USB (Κονσόλα-λάπτοπ)
- 1 multi 8άρι + 12άρι ή 24άρι

Κονσόλα

- Soundcraft
- MTK 22

- 2 ενισχυτές (ηλεκτρική κιθάρα, ηλεκτρικό μπάσο)

Έχοντας κατά νου την πρόσοψη του αμφιθεάτρου, πάνω στην σκηνή από την αριστερή πλευρά βρίσκεται, το πιάνο, το σαξόφωνο και το βιολί. Στο κέντρο, από το πιάνο προς τα δεξιά σε καθίσματα επί της σκηνής βρίσκονται, το μπουζούκι, η κλασσική/ακουστική/ηλεκτρική κιθάρα και ακριβώς από πίσω και κέντρο βρίσκεται η ντραμς. Δεξιά στο πλάι βρίσκεται το ηλεκτρικό μπάσο. Αριστερά και δεξιά της σκηνής βρίσκονται τρία και τρία καθίσματα αντίστοιχα για τους τραγουδιστές και εκείνους που απαγγέλουν. Οι αφηγητές των βιογραφικών βρίσκονται στο βάθρο αριστερά και μπροστά από το πιάνο.

Ημέρα συναυλίας

Η ημέρα της συναυλίας είναι προγραμματισμένη για να γίνουν δύο διαδικασίες πριν την ίδια την συναυλία. Η πρώτη είναι μια τελευταία συνάντηση των μουσικών για διευκρινίσεις, ίσως και κάποια πρόβα των ίδιων των κομματιών. Και η δεύτερη είναι η άφιξη των τεχνικών για στήσιμο του εξοπλισμού και sound check.

Η πρώτη διαδικασία συνήθως πραγματοποιείται το πρωί εκείνης της ημέρας με όλους τους συντελεστές να παρευρίσκονται στο αμφιθέατρο. Ιδανικά, έχουμε από κάτω στις θέσεις του κοινού, κάποιους ανθρώπους που δεν συμμετέχουν για να ακούσουν μέρος του προγράμματος για να μας δώσουν μια άλλη οπτική που ίσως χρειάζεται. Εκείνη την ώρα λύνουμε απορίες της τελευταίας στιγμής, αν υπάρχουν και υπενθυμίζουμε λεπτομέρειες όπως ο ρουχισμός και η σκηνική παρουσία.

Περίπου 5 ώρες πριν την συναυλία, οι συντελεστές αδειάζουν την σκηνή ώστε οι τεχνικοί να στήσουν τον εξοπλισμό. Αυτή η διαδικασία είναι χρονοβόρα και αρκετά λεπτομερής. Όταν υποδεικνύεται από τον τεχνικό για να ελέγξουμε την διαδικασία, δοκιμάζουμε ένα μικρό μέρος του προγράμματος.

Εν κατακλείδι η οργάνωση μιας συναυλίας οποιουδήποτε μήκους και περιεχομένου είναι μία διαδικασία η οποία χρειάζεται πολύπλευρο σχεδιασμό. Ο διοργανωτής ίσως έρθει αντιμέτωπος με πολλές προκλήσεις που έρχονται με την οργάνωση μίας συναυλίας. Όμως με σωστό προγραμματισμό και σχέδιο αυτή η διαδικασία γίνεται πολύ πιο εύκολη και για τον διοργανωτή αλλά και για τους συντελεστές.

Μέρος 1^ο: Ναζίμ Χικμέτ

1. Τραγούδι: Μικρόκοσμος (Ρία Ιωαννίδου, μπουζούκι, πιάνο, βιολί, σαξόφωνο, ντραμς, κιθάρα)

Η Ρία ανεβαίνει μόνη στη σκηνή στο κεντρικό αριστερό μικρόφωνο και τραγουδάει με το μπουζούκι το οποίο κάθεται στο κέντρο των καθισμάτων

Και να, τι θέλω τώρα να σας πω

Μες στις Ινδίες, μέσα στην πόλη της Καλκούτας,

φράξαν το δρόμο σ' έναν άνθρωπο.

Αλυσοδέσαν έναν άνθρωπο `κει που εβιάδιζε.

Να το λοιπόν γιατί δεν καταδέχομαι

να υψώσω το κεφάλι στ' αστροφώτιστα διαστήματα.

Θα πείτε, τ' άστρα είναι μακριά

κι η γη μας τόση δα μικρή.

Προστίθεται η κιθάρα και το πιάνο ενώ και οι υπόλοιποι συντελεστές ανεβαίνουν στην σκηνή

Ε, το λοιπόν, ό,τι και να είναι τ' άστρα,

εγώ τη γλώσσα μου τους βγάζω.

Για μένα, το λοιπόν, το πιο εκπληκτικό,

πιο επιβλητικό, πιο μυστηριακό και πιο μεγάλο,

είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,

είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουε

Προστίθεται το σαξόφωνο

είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,

είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουε.

είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,

είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουε

Προστίθεται η ντραμς

είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,

είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουε.

είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,

είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουε.

Αφού τελειώσει η Ρία μετακινείται στα καθίσματα που βρίσκονται δεξιά της σκηνής

Η Βασιλεία σηκώνεται και πηγαίνει στο κεντρικό αριστερό μικρόφωνο

2. Ποίημα: Τα τραγούδια των ανθρώπων *(Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)*

Τα τραγούδια των ανθρώπων
είναι πιο όμορφα από τους ίδιους,
πιο βαριά από ελπίδα,
πιο λυπημένα,
πιο διαρκή.

Πιότερο απ' τους ανθρώπους
τα τραγούδια τους αγάπησα.
Χωρίς ανθρώπους μπόρεσα να ζήσω,
όμως ποτέ χωρίς τραγούδια.
μου 'τυχε ν' απιστήσω κάποτε
στην πολυαγαπημένη μου,
όμως ποτέ μου στο τραγούδι
που τραγούδησα για αυτήν,
ούτε ποτέ και τα τραγούδια
μ' απατήσανε.

Όποια κι αν είναι η γλώσσα τους
πάντοτε τα τραγούδια τα κατάλαβα.

Σ' αυτόν τον κόσμο τίποτα
απ' όσα μπόρεσα να πιώ
και να γευτώ,
απ' όσες χώρες γνώρισα
απ' όσα μπόρεσα να αγγίξω
και να νιώσω,
τίποτα, τίποτα
δε μ' έκανε έτσι ευτυχισμένον
όσο τα τραγούδια...

Η Βασιλεία φεύγει από το κέντρο της σκηνης και πηγαίνει αριστερά στο θάθρο για το βιογραφικό μέρος

3. Βιογραφικό (part 1) *(Βασιλεία)*

«Τις πιο όμορφες μέρες μας δεν τις έχουμε ζήσει ακόμα

Ο Ναζίμ Χικμέτ γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 15 Γενάρη 1902 και μεγάλωσε στην Κωνσταντινούπολη. Ο πατέρας του ήταν υπάλληλος του υπουργείου Εξωτερικών και η μητέρα του ήταν καλλιτέχνις. Τα πρώτα του ποιήματα τα έγραψε σε ηλικία 17 ετών. Μπήκε στη Σχολή Ναυτικού Πολέμου, αλλά κατά τη διάρκεια της κατάληψης της Κωνσταντινούπολης από τους Αγγλογάλλους μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο έφυγε για να διδάξει στην Ανατολική Τουρκία.

Το 1922, μετά από ένα σύντομο γάμο, γοητευμένος από τα μηνύματα της Οχτωβριανής Επανάστασης περνάει τα σύνορα και πηγαίνει στη Μόσχα. Στο Πανεπιστήμιο γνωρίζεται με ανθρώπους από όλο τον κόσμο. Το 1924 επιστρέφει στην Τουρκία, όμως σύντομα συλλαμβάνεται επειδή εργαζόταν σε αριστερό περιοδικό.

Ήδη από το 1923 ήταν μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Τουρκίας. Μεταξύ 1925 και 1929 το κράτος καταστέλλει άγρια κάθε δραστηριότητα του Κόμματος στην Τουρκία. Μέσα στις γραμμές του Κόμματος και σε τόσο δύσκολες συνθήκες κάποιες δυνάμεις προσπάθησαν να απομακρύνουν τον Χικμέτ από το Κόμμα.

Το 1926 ο Ναζίμ Χικμέτ καταφέρνει και δραπετεύει στη Σοβιετική Ένωση. Συνεχίζει να γράφει ποιήματα και γνωρίζεται με τον Μαγιακόφσκι και τον Μέγιερχολντ. Το 1928 δίνεται γενική αμνηστία στην Τουρκία και ο Χικμέτ επιστρέφει. Ωστόσο, βρισκόταν υπό καθεστώς παρακολούθησης. Είναι επίσης η εποχή όπου δέχεται επιθέσεις από τους αντιπάλους του. Επιθέσεις που οξύνονται από το 1935 και μετά. Όλες οι προσπάθειες έτειναν στο να μειωθεί η προσωπικότητα του Χικμέτ, έτσι ώστε να αδυνατίζει και το μήνυμά του προς το λαό του, να συκοφαντηθεί ο αγώνας του. Γιατί ο Χικμέτ κάθε μέρα αγωνιζόταν μαζί με το λαό του.»

Η Βασιλεία μετακινείται στο αριστερό μέρος των καθισμάτων

Η Αλεξάνδρα και η Κωνσταντίνα έρχονται στα κεντρικά μικρόφωνα

4. Ποίημα: Στους 15 συντρόφους (Αλεξάνδρα, με συνοδεία κλασικής κιθάρας)

Δε χύνουν δάκρυ μάτια που συνήθισαν να βλέπουνε φωτιές,
Δε σκύβουν το κεφάλι οι μαχητές, κρατάν ψηλά τ' αστέρι με περηφάνεια,
Δεν έχουμε καιρό να κλαίμε τους συντρόφους.
Το τρομερό σας όμως κάλεσμα μες την ψυχή μας
Κι οι δεκαπέντε σας καρδιές θε να χτυπάνε μαζί μας.
Το σιγανό βόγγισμα σαν προσκλητήριο χτυπά στ' αφτιά μας, σαν τον αντίλαλο βροντής.

Στάχτη θα γίνεις κόσμε γερασμένε,
Σου 'ναι γραφτός ο δρόμος της συντριβής,
Και δεν μπορείς να μας λυγίσεις σκοτώνοντας τ' αδέρφια της μάχης.
Και να το ξέρεις, θα βγούμε νικητές, κι ας είναι βαριές οι θυσίες.
Μαύρη θάλασσα γαλήνεψε τα κύματα σου και θα 'ρθει η μέρα η ποθητή.
Η μέρα της ειρήνης, της λευτεριάς σου,
Ω ναι θα 'ρθει η μέρα που θα αρπάξουμε τις λόγχες,
Που μες το αίμα το δικό μας
Έχουνε βαφτεί.

5. Ποίημα: Η χώρα αυτή είναι δική μας (Κωνσταντίνα, χωρίς συνοδεία)

Η χώρα αυτή π' ορμά απ' την Ασία με καλπασμό
και που προβάλλει
τ' ώριο κεφάλι
σαν το πουλάρι
γεμάτο χάρη
προς της Μεσόγειος το νερό,
η χώρ' αυτή είναι δική μας
με ματωμένους τους καρπούς
δόντια σφιγμένα
πόδια γυμνά.

Σα μεταξένιο τούτη η γη μας
είναι χαλί μας,
τούτη η γη μας
η κόλασή μας
τούτ' η παράδεισος,
είναι δική μας.

Η θέλησή μας
τώρα τρανεύει
νά 'ναι δική μας
παντοτινά,
να ζούμε λεύτεροι σα δέντρα
σα τα δεντρά του ίδιου δάσους
αδερφωμένα
αγκαλιαστά

Η Αλεξάνδρα και η Κωνσταντίνα μετακινούνται στα αριστερά και στα δεξιά καθίσματα αντίστοιχα

Ετοιμάζεται ο Πάρης και η Χρυσή για τα κεντρικά μικρόφωνα

6. Τραγούδι: Μονάκριβή μου (Πάρης-Χρυσή, ακουστική κιθάρα)

Μονάκριβή μου εσύ στον κόσμο

μου λες στο τελευταίο σου γράμμα:

«πάει να σπάει το κεφάλι μου, σβήνει η καρδιά μου,

Αν σε κρεμάσουν, θα σε χάσω, θα πεθάνω».

Θα ζήσεις καλή μου, θα ζήσεις,

Η ανάμνησή μου σα μαύρος καπνός

θα διαλυθεί στον άνεμο.

Θα ζήσεις, αδερφή με τα κόκκινα μαλλιά της καρδιάς μου

Οι πεθαμένοι δεν απασχολούν πιότερο από 'να χρόνο

τους ανθρώπους του εικοστού αιώνα.

*Ο Πάρης και η Χρυσή μετακινούνται στα αριστερά και δεξιά καθίσματα αντίστοιχα
Ετοιμάζεται η Βασιλεία για το κεντρικό μικρόφωνο*

7. Ποίημα: Αυτό είναι όλο *(Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)*

Ζω στη φεγγοβολή που προχωράει ολόγιομα τα χέρια μου με πόθους
Κι ο κόσμος είναι όμορφος πολύ, μοσκοβολάει
Τα μάτια μου λιμπίστηκαν τα δέντρα
Τα δέντρα που γιόμισαν ελπίδες και ντύθηκαν τη πράσινη στολή
Το λιόχαρο δρομάκι προχωράει σ' ολόδροσο χαλί
Κι απ' το φεγγίτη με καλεί στις πράσινες νησίδες

Κι ούτε μυρίζομαι τα φάρμακα
Τ' αναρρωτήριο πια δε βρωμάει
Θ' ανοίξουν τα γαρούφαλα
Η ώρα η καλή
Τι τάχα αν είσαι φυλακή
Να μην λυγάς!
Αυτό είν' όλο
Δεν είναι άλλη συμβουλή

*Η Βασιλεία μετακινείται στα δεξιά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Κωνσταντίνα για το βάντρο αριστερά*

8. Βιογραφικό (part 2) (Κωνσταντίνα)

«Παράλληλα το άγρυπνο μάτι του κράτους καταδιώκει τον Ναζίμ Χικμέτ. Έτσι μπεινοβγαίνει στις φυλακές με διάφορες κατηγορίες, περνώντας συνολικά πέντε χρόνια πίσω από τα κάγκελα. Εν τω μεταξύ έχει παντρευτεί για δεύτερη φορά και οι συνθήκες στις οποίες ζει είναι δύσκολες καθώς πρέπει να θρέψει και την οικογένειά του. Μεταξύ 1929 και 1936 δημοσίευσε εννέα βιβλία, πέντε συλλογές και τέσσερα μεγάλα ποιήματα, εισάγει τον ελεύθερο στίχο και επαναστατικοποιεί την τούρκικη ποίηση.

Το Γενάρη του 1938 ο Ναζίμ Χικμέτ συλλαμβάνεται με την κατηγορία ότι προέτρεπε τις Τούρκικες Ένοπλες Δυνάμεις σε εξέγερση. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, αυτό το έκανε με το μεγάλο ποίημά του με τίτλο «Το Έπος του Σεΐχη Μπεντρεντίν». Αυτό το βιβλίο είχε δημοσιευτεί το 1936 και αναφερόταν σε μια αγροτική εξέγερση ενάντια στο Οθωμανικό Κράτος στον 15ο αιώνα. Ήταν και το τελευταίο βιβλίο του το οποίο έκανε την εμφάνισή του στην Τουρκία μέχρι το θάνατό του.

Καταδικάστηκε σε 28 χρόνια φυλακή. Η δίκη του διεξήχθη πάνω σε ένα πολεμικό πλοίο και τον ανάγκαζαν να περπατάει πάνω στη γέφυρα του πλοίου συνεχώς. Στο τέλος ο Ναζίμ Χικμέτ δεν μπορούσε να σταθεί στα πόδια του. Κατόπιν τον έκλεισαν σε μια τουαλέτα όπου οι ακαθαρσίες ήταν ύψους μισού μέτρου. Ο Χικμέτ τα κατάφερε να αντέξει αυτό το μαρτύριο τραγουδώντας. Στην αρχή σιγοψιθύριζε τα τραγούδια, σαν για να τα ακούει μόνο αυτός. Σιγά-σιγά άρχισε να υψώνει τη φωνή του και στο τέλος τραγουδούσε με όλη τη δύναμη των πνευμόνων του. Τραγουδούσε ό,τι θυμόταν: Ποιήματα δικά του, ποιήματα σχολικά, τραγούδια των χωρικών, λαϊκά τραγούδια της μάχης. Με αυτόν τον τρόπο κατάφερε να επιζήσει.

Μέσα στη φυλακή ο Ναζίμ Χικμέτ συνεχίζει να γράφει ποιήματα. Τα περισσότερα τα έστειλε σε γράμματα στην οικογένειά του ή στους φίλους του. Προς τα τέλη της δεκαετίας του '40 χωρίζει από τη δεύτερη γυναίκα του και παντρεύεται για τρίτη φορά. Το 1949 μια διεθνής επιτροπή με επικεφαλής τους Πάμπλο Πικάσο, Πολ Ρόμπσον και Ζαν Πολ Σαρτρ σχηματίστηκε στο Παρίσι ζητώντας την αποφυλάκισή του.»

Η Κωνσταντίνα μετακινείται στα αριστερά καθίσματα

Ετοιμάζονται η Ρία και η Χρυσή για τα κεντρικά μικρόφωνα

9. Τραγούδι: Η πιο όμορφη θάλασσα (Ρία-Χρυσή, πιάνο)

Να γελάσεις απ' τα βάθη των χρυσών σου ματιών

Είμαστε μες στο δικό μας κόσμο

Η πιο όμορφη θάλασσα είναι αυτή

που δεν την αρμενίσαμε ακόμα.

Το πιο όμορφο παιδί δε μεγάλωσε ακόμα.

Τις πιο όμορφες μέρες,

τις πιο όμορφες μέρες μας, δεν τις ζήσαμε ακόμα.

Δεν τις ζήσαμε ακόμα.

Η Ρία και η Χρυσή μετακινούνται προς τα αριστερά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Κωνσταντίνα και η Βασιλεία για τα κεντρικά μικρόφωνα

10. Ποίημα: Δεν μας αφήνουν να τραγουδάμε (Κωνσταντίνα, χωρίς συνοδεία)

Δὲ μᾶς ἀφήνουν Ῥόμπσον νὰ τραγουδάμε
δὲ μᾶς ἀφήνουν καναρίνι
πού ἔχεις φτερά ἀητοῦ
μαῦρε ἀδερφέ μου
δόντια πού ἔχεις
μαργαριτάρια
δὲ μᾶς ἀφήνουν νὰ ψηλώσουμε φωνή.

Φοβοῦνται Ῥόμπσον
φοβοῦνται τὴν αὐγή,
ν' ἀκούσουνε φοβοῦνται
καὶ ν' ἀγγίσουν
φοβοῦνται ν' ἀγαπήσουν
φοβοῦνται ν' ἀγαπήσουνε σὰν τὸν Φερχάτ
(Ἀλήθεια θὰ ἔχετε κι ἐσεῖς ἕναν Φερχάτ
οἱ νέγροι πῶς νὰ τότε λένε Ῥόμπσον;)

Φοβοῦνται τὰ γεννήματα
τὴ γῆς
τὸ γάργαρο νερὸ φοβοῦνται τῆς πηγῆς
φοβοῦνται
νὰ θυμοῦνται
καὶ τὶς χαρὲς τους
τὸ χέρι ἐνὸς φίλου δὲν ἔσφιξε ποτέ τους
τὸ χέρι τους
ζεστὸ
σὰν τὸ πουλὶ
χωρὶς νὰ θέλει σκόντα
προμήθειες
ἢ κάποια ἀναβολὴ
στὴ πλερωμὴ.

Φοβοῦνται τὴν ἐλπίδα
φοβοῦνται Ῥόμπσον νὰ ἐλπίσουν
φοβοῦνται καναρίνι
πού ἔχεις φτερά ἀητοῦ
φοβοῦνται τὰ τραγούδια μας
μὴ τοὺς τσακίσουν.

11. Ποίημα: Ο άνθρωπος με το γαρούφαλλο (Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)

Έχω πάνω στο τραπέζι μου
τὴ φωτογραφία τοῦ ἀνθρώπου
μὲ τ' ἄσπρο γαρούφαλο
ποὺ τὸν τουφέκισαν
στὸ μισοσκόταδο
πρὶν τὴν αὐγὴ
κάτω ἀπ' τὸ φῶς τῶν προβολέων.

Στὸ δεξί του χέρι
κρατᾷ ἓνα γαρούφαλο
πού 'ναι σὰ μιὰ φούχτα φῶς
ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ θάλασσα
τὰ μάτια του τὰ τολμηρὰ
τὰ παιδικὰ
κοιτάζουν ἄδολα
κάτω ἀπ' τὰ βαριὰ μαῦρα τους φρύδια
ἔτσι ἄδολα
ὅπως ἀνεβαίνει τὸ τραγούδι
σὰ δίνουν τὸν ὄρκο τους
οἱ κομμουνιστές.

Τὰ δόντια του εἶναι κάτασπρα
ὁ Μπελογιάννης γελᾷ
καὶ τὸ γαρούφαλο στὸ χέρι του
εἶναι σὰν τὸ λόγο πού 'πε στοὺς ἀνθρώπους
τὴ μέρα τῆς λεβεντιᾶς
τὴ μέρα τῆς ντροπῆς.

Αὐτὴ ἡ φωτογραφία
βγῆκε στο δικαστήριο
ὑστερ' ἀπ' τὴ θανατικὴ καταδίκη.

Ἡ Βασιλεία μετακινεῖται στο βάθρο αριστερά

12. Βιογραφικό (part 3) (Βασιλεία)

«Το 1950 βραβεύθηκε με το Διεθνές Βραβείο Ειρήνης. Την ίδια χρονιά πραγματοποίησε μια 18ήμερη απεργία πείνας παρότι ήδη είχε υποστεί μια καρδιακή προσβολή.

Στην Τουρκία από το 1946 είχε επιτραπεί το πολυκομματικό σύστημα και έγιναν προσπάθειες να λειτουργήσει νόμιμα το Κομμουνιστικό Κόμμα.

Το 1950 την κυβέρνηση ανέλαβε το Δημοκρατικό Κόμμα. Η καταστολή κατά των κομμουνιστών συνεχίστηκε, ωστόσο δόθηκε μια γενική αμνηστία και με αυτήν βγήκε από τη φυλακή μετά από 12 χρόνια ο Χικμέτ.

Ο ίδιος διηγήθηκε στην Σιμόν ντε Μποβουάρ τα όσα ακολούθησαν: Πραγματοποιήθηκαν δύο απόπειρες δολοφονίας εναντίον του, με αυτοκίνητο στα στενά δρομάκια της Κωνσταντινούπολης.

Κατόπιν θέλησαν να τον αναγκάσουν να υπηρετήσει στρατιωτική θητεία. Ο γιατρός του είπε: «Αν μείνεις μισή ώρα κάτω από τον ήλιο όρθιος είσαι νεκρός».

Καταφέρνει να δραπετεύσει με μια μικρή βενζινάκατο μια νύχτα με καταιγίδα. Ήταν ο μόνος καιρός που προσφερόταν καθώς όταν είχε νηνεμία, ο Βόσπορος φυλασσόταν πολύ καλά. Ήθελε να φθάσει στην Βουλγαρία, αλλά είχε τρικυμία. Περνά ένα ρουμάνικο εμπορικό σκάφος. Το πλησιάζει με τη βενζινάκατο, φωνάζοντας το όνομά του. Τον χαιρέτησαν, αλλά δεν σταμάτησαν. Καταφέρνει και το ξαναπλησιάζει. Τελικά μετά από δύο ώρες τον περισυνέλεξαν και επικοινωνήσαν με το Βουκουρέστι για περαιτέρω οδηγίες.

Μισοπεθαμένος από την εξάντληση και την αγωνία, οδηγήθηκε στην καμπίνα του καπετάνιου. «Το αστείο», διηγήθηκε ο ίδιος, «ήταν ότι επισήμως η Τουρκία με θεωρούσε ελεύθερο».

Το σοβιετικό κράτος του παραχωρεί ένα σπίτι σε συνοικία συγγραφέων έξω από τη Μόσχα. Το τουρκικό κράτος απαγορεύει στη γυναίκα του και το παιδί του να τον επισκεφθούν. Το 1952 παθαίνει δεύτερη καρδιακή προσβολή.

Μόλις ανάρρωσε, μέσα στο 1952 ταξίδεψε σε Ανατολική Ευρώπη, Ρώμη, Παρίσι, Αβάνα, Πεκίνο και Ταγκανίκα. Ήθελε να επισκεφθεί και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αλλά δεν του χορηγήθηκε βίζα.

Το 1954 με το ποίημά του «Γιαπωνέζος Ψαράς» διαμαρτυρήθηκε για τις αμερικανικές δοκιμές υδρογονοβόμβας. Τα βιβλία του ήταν απαγορευμένα στην Τουρκία, ωστόσο η ποίησή του μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες του κόσμου.

Το 1959 το τουρκικό κράτος αφαιρεί την υπηκοότητα του Ναζίμ Χικμέτ, ο οποίος απέκτησε πολωνική υπηκοότητα, ενώ την ίδια χρονιά παντρεύτηκε για τρίτη φορά.

Η καρδιά του σταμάτησε στη Μόσχα στις 3 Ιουνίου.

Το βασανισμένο σώμα του αναπαύθηκε στο χώμα της πατρίδας του Λένιν.»

Η Βασιλεία και η Στέλλα μετακινούνται στα κεντρικά μικρόφωνα

Μέρος 2^ο: Καββαδίας Νίκος

1. Ποίημα: Μαραμπού *(Βασιλεία-Στέλλα, ακουστική κιθάρα, μπουζούκι, ντραμς)*

Λένε για μένα οι ναυτικοί που έζησαμε μαζί
πώς είμαι κακοτράχαλο τομάρι διεστραμμένο,
πώς τις γυναίκες μ' ένα τρόπον ύπουλο μισώ
κι ότι μ' αυτές να κοιμηθώ ποτέ μου δέν πηγαίνω.

Άκόμα, λένε πώς τραβώ χασίσι και κοκό,
πώς κάποιο πάθος με κρατεῖ φριχτό και σιχαμένο,
κι όλόκληρο έχω τὸ κορμί με ζωγραφιές αίσχρες,
σιχαμερὰ παράξενες, βαθιὰ στιγματισμένο.

Άκόμα, λένε πράματα φριχτὰ πάρα πολύ,
που εἶν' ὅμως ψέματα χοντρά και κατασκευασμένα,
κι αυτό που ἐστοίχισε σὲ με πληγὲς θανατερές
κανεῖς δέν τό 'μαθε, γιατί δέν τό 'πα σὲ κανένα.

Μ' ἀπόψε, τώρα που ἔπεσεν ἡ τροπικὴ βραδιά,
και φεύγουν πρὸς τὰ δυτικὰ τῶν Μαραμπού τὰ σμήνη,
κάτι με σπρώχνει ἐπίμονα νὰ γράψω στὸ χαρτί,
ἐκεῖνο, που παντοτινὴ κρυφὴ πληγὴ μου ἐγίνη.

"Ἦμουνα τότε δόκιμος σ' ἕνα λαμπρὸ ποστάλ
και ταξιδεύαμε Αἴγυπτο γραμμὴ Νότιο Γαλλία.
Τότε τὴ γνώρισα -σὰν ἄνθος ἐμοίαζε ἀλπικὸ-
και μία στενὴ μᾶς ἔδεσεν ἀδελφικὴ φιλία.

Ἀριστοκρατικὴ, λεπτὴ και μελαγχολικὴ,
κόρη ἐνὸς πλούσιου Αἰγύπτου ὁπού 'χε αὐτοκτονήσει,
ταξίδευε τὴ λύπη της σὲ χῶρες μακρινές,
μήπως ἐκεῖ γινότανε νὰ τήνε λησμονήσει.

Πάντα σχεδὸν τῆς Μπασκιρτσέφ κρατοῦσε τὸ Ζουρνάλ,
και τὴν Ἁγία της Ἄβιλας παράφορα ἀγαποῦσε,
συχνὰ στίχους ἀπάγγελνε θλιμμένους γαλλικούς,
κι ὥρες πολλὲς πρὸς τὴ γαλάζιαν ἔκταση ἐκοιτοῦσε.

Κι ἐγώ, πού μόνον ἐταιρῶν ἐγνώριζα κορμιά,
κι εἶχα μίαν ἄβουλη ψυχὴ δαρμένη ἀπ' τὰ πελάη,
μπροστά της ἐξανάβρισκα τὴν παιδικὴ χαρὰ
καί, σὰν προφήτη, ἐκστατικὸς τὴν ἄκουα νὰ μιλάει.

Ἐνα μικρὸ τῆς πέρασα σταυρὸν ἀπ' τὸ λαιμὸ
κι ἐκείνη ἓνα μοῦ χάρισε μεγάλο πορτοφόλι
κι ἦμουν ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος τῆς γῆς,
ὅταν ἐφθάσαμε σ' αὐτὴν πού θά 'φευγε, τὴν πόλη.

Τὴν ἐσκεφτόμουνα πολλὲς φορές στὰ φορτηγά,
ὡς ἓνα παραστάτη μου κι ἄγγελο φύλακά μου,
καὶ μία φωτογραφία της στὴν πλῶρη ἦταν γιὰ μέ
ὄαση, πού ἓνας συναντᾷ μέσ στὴν καρδιά τῆς Ἄμμου.

Νομίζω πὼς θεὸς νὰ 'πρεπε νὰ σταματήσω ἐδῶ.
Τρέμει τὸ χέρι μου, ὁ θερμὸς ἀγέρας μὲ φλογίζει.
Κάτι ἄνθη ἐξάϊσια τροπικὰ τοῦ ποταμοῦ βρωμοῦν,
κι ἓνα βλακῶδες Μαραμποῦ παράμερα γρυλίζει.

Θὰ προχωρήσω!... Μία βραδιὰ σὲ πόρτο ξενικὸ
εἶχα μεθύσει τρομερὰ μὲ οὐίσκου, τζιν καὶ μπύρα,
καὶ κατὰ τὰ μεσάνυχτα, τρικλίζοντας βαριά,
τὸ δρόμο πρὸς τὰ βρωμερά, χαμένα σπίτια ἐπῆρα.

Αἰσχρὲς γυναῖκες τράβαγαν ἐκεῖ τους ναυτικούς,
κάποια μ' ἄρπαξ' ἀπότομα, γελώντας, τὸ καπέλο
(παλιὰ συνήθεια γαλλικὴ τοῦ δρόμου τῶν πορνῶν)
κι ἐγὼ τὴν ἀκολούθησα σχεδὸν χωρὶς νὰ θέλω.

Μία κάμαρα στενὴ, μικρὴ, σὰν ὅλες βρωμερὴ,
οἱ ἀσβέστες ἀπ' τοὺς τοίχους της ἐπέφτανε κομμάτια,
κι αὐτὴ ράκος ἀνθρώπινο πού ἐμίλαγε βραχνά,
μὲ σκοτεινά, παράξενα, δαιμονισμένα μάτια.

Τῆς εἶπα κι ἔσβησε τὸ φῶς. Ἐπέσαμε μαζί.
Τὰ δάχτυλά μου καθαρὰ μέτρααν τὰ κόκαλά της.
Βρωμοῦσε ἀψέντι. Ἐξύπνησα, ὡς λένε οἱ ποιητές,
«μόλις ἐσκόρπιζεν ἡ αὐγὴ τὰ ροδοπέταλά της».

Ὅταν τὴν εἶδα καὶ στὸ φῶς τ' ἄχνὸ τὸ πρωινό,
μοῦ φάνηκε λυπητερὴ, μὰ κολασμένη τόσο,
πού μ' ἓνα δέος ἀλλόκοτο, σὰ νὰ 'χα φοβηθεῖ,
τὸ πορτοφόλι μου ἔβγαλα γοργὰ νὰ τὴν πληρώσω.

Δώδεκα φράγκα γαλλικά... Μὰ ἔβγαλε μία φωνή,
κι εἶδα μία ἔμένα νὰ κοιτᾷ μὲ μάτι ἀγριεμένο,
καὶ μία τὸ πορτοφόλι μου... Μ' ἀπόμεινα κι ἐγὼ
ἕνα σταυρὸν ἀπάνω της σὰν εἶδα κρεμασμένο.

Ξεχνώντας τὸ καπέλο μου βγῆκα σὰν τὸν τρελό,
σὰν τὸν τρελό ποὺ ἀδιάκοπα τρικλίζει καὶ χαζεύει,
φέρνοντας μέσα στὸ αἷμα μου μία ἀρρώστια τρομερή,
ποὺ ἀκόμα βασανιστικὰ τὸ σῶμα μου παιδεύει.

Λένε γιὰ μένα οἱ ναυτικοὶ ποὺ ἐκάμαμε μαζὶ
πὼς χρόνια τώρα μὲ γυναίκα ἐγὼ δὲν ἔχω πέσει,
πὼς εἶμαι παλιοτόμαρο καὶ πὼς τραβάω κοκό.
Μ' ἂν ἤξεραν οἱ δύστυχοι, θὰ μ' εἶχαν συχωρέσει...

Τὸ χέρι τρέμει... Ὁ πυρετός... Ξεχάστηκα πολὺ,
ἀσάλευτο ἕνα Μαραμποὺ στὴν ὄχθη νὰ κοιτάζω.
Κι ἔτσι καθὼς ἐπίμονα κι ἐκεῖνο μὲ κοιτᾷ,
νομίζω πὼς στὴ μοναξιά καὶ στὴ βλακεία τοῦ μοιάζω ...

*Ἡ Βασιλεία καὶ ἡ Στέλλα μετακινούνται στα ἀριστερά καὶ δεξιὰ καθίσματα ἀντίστοιχα
Ετοιμάζεται ἡ Κωνσταντίνα γιὰ τὸ βᾶθρο ἀριστερά*

2. Βιογραφικό (part 1) (Κωνσταντίνα)

«Ο Νίκος Καββαδίας γεννήθηκε αφηγητής και τα ποιήματά του είναι λυρικά αφηγήματα. Το καθένα τους διηγείται, με το δικό του ιδιόμορφο ποιητικό τρόπο, μια θλιβερή ιστορία.

Γεννήθηκε το 1910 σε μικρή επαρχιακή πόλη της Μαντζουρίας, στην περιοχή του Χαραπίν, κοντά στον ποταμό Ουσούρ και λέγονταν Νικόλσκι Ουσσουρίσκι. Πατέρας του, ο Χαρίλαος Καββαδίας από το Φισκάρδο της Κεφαλονιάς και μητέρα του η Δωροθέα Αγγελάτου, κόρη συμβολαιογράφου.

Το 1914, η οικογένεια έρχεται στην Κεφαλονιά. Στ' Αργοστόλι ζήσανε τον αποκλεισμό των "συμμάχων" της ANΤANT. Όπως αφηγείται η αδελφή του Τζένια τον μικρό Νίκο εντυπωσίαζαν οι ξένοι στρατιώτες, Αγγλοι, Γάλλοι, Σενεγαλέζοι, και τα "σύνεργά" τους, υδροπλάνα, καράβια, οπλιταγωγά, ατμάκατοι, υποβρύχια.

Ο πατέρας του ξαναγύρισε στη Ρωσία για τις επιχειρήσεις του. Όμως, με την κοσμογονία της Οχτωβριανής Επανάστασης του '17 χάθηκαν τα ίχνη του, καταστράφηκε οικονομικά και γύρισε εδώ το 1921 τσακισμένος, άρρωστος, απροσάρμοστος στην τότε σκληρή ελληνική πραγματικότητα.

Τότε μετακομίσανε στον Πειραιά, όπου ο Νίκος τέλειωσε το Δημοτικό με συμμαθητές τους Γιάννη Τσαρούχη και παπα - Πυρουνάκη. Εκεί εκδηλώνει την κλίση του στο γράψιμο. Βγάζει το "Σχολικό Σάτυρο", σατιρίζοντας συμμαθητές και συμμαθήτριες, με τη βοήθεια του πατέρα του, που ήταν περήφανος για το γιο του. Αρχίζει να γράφει στη "Διάπλαση των Παίδων" του Ξενόπουλου, με το ψευδώνυμο "Ο μικρός ποιητής".»

Η Κωνσταντίνα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται ο Πάρης για το κεντρικό μικρόφωνο

3. Τραγούδι: Εσμεράλδα (Γάρης, πιάνο, ακουστική κιθάρα, ντραμς)

Ολονυχτίς τον πότισες με το κρασί του Μίδα

κι ο φάρος τον ελίκνιζε με τρεις αναλαμπές

Δίπλα ο λοστρόμος με μακριά πειρατική πλεξίδα

κι αλάργα μας το σκοτεινό λιμάνι του Gabes

Απά στο γλυκοχάραμα σε φίλησε ο πνιγμένος

κι όταν ξυπνήσεις με διπλή καμπάνα θα πνιγείς

Στο κάθε χάδι κι ένας κόμπος φεύγει ματωμένος

απ' το σημάδι της παλιάς κινέζικης πληγής

Ο παπαγάλος σου `στειλε στερνή φορά το γεια σου

κι απάντησε απ' το στόκολο σπασμένα ο θερμαστής

πέτα στο κύμα τον παλιό που εσκούριασε σουγιά σου

κι άντε μονάχη στον πρωραίον ιστό να κρεμαστείς

Γράφει η προπέλα φεύγοντας ξοπίσω "σε προδίνω"

κι ο γρύλος τον ξανασφυράει στριγγά του τιμονιού

Μη φεύγεις. Πες μου, το `πνιξες μια νύχτα στο Λονδίνο

ή στα βρωμιάρικα νερά κάποιου άλλου λιμανιού;

Ξυπνάν οι ναύτες του βυθού ρισάλτο να βαρέσουν

κι απέ να σου χτενίσουνε για πάντα τα μαλλιά.

Τρόχισε κείνα τα σπαθιά του λόγου που μ' αρέσουν

και ξαναγύρνα με τις φώκιες πέρα στη σπηλιά

Τρεις μέρες σπάγαν τα καρφιά και τρεις που σε καρφώναν

και συ με τις παλάμες σου πεισματικά κλειστές

στερνή φορά κι ανώφελα ξορκίζεις τον τυφώνα

που μας τραβάει για τη στεριά με τους ναυαγιστές

Ο Πάρης μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Στέλλα για το κεντρικό μικρόφωνο

4. Τραγούδι: Φάτα Μοργκάνα (Στέλλα, πιάνο, ακουστική κιθάρα)

Θα μεταλάβω με νερό θαλασσινό

στάλα τη στάλα συναγμένο απ' το κορμί σου

σε τάσι αρχαίο, μπακιρένιο αλγερινό,

που κοινωνούσαν πειρατές πριν πολεμήσουν.

Πανί δερμάτινο, αλειμμένο με κερί,

οσμή από κέδρο, από λιβάνι, από βερνίκι,

όπως μυρίζει αμπάρι σε παλιό σκαρί

χτισμένο τότε στον Ευφράτη στη Φοινίκη.

Σκουριά πυρόχρωμη στις μίνες του Σινά.

Οι κάβες της Γερακινής και το Στρατόνι.

Το επίχρισμα. Η άγια σκουριά που μας γεννά,

Μας τρέφει, τρέφεται από μας, και μας σκοτώνει.

Πούθ' έρχεσαι; Απ' τη Βαβυλώνα.

Πού πας; Στο μάτι του κυκλώνα.

Ποιαν αγαπάς; Κάποια τσιγγάνα.

Πώς τη λένε; Φάτα Μοργκάνα.

Η Στέλλα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Κωνσταντίνα για το κεντρικό μικρόφωνο

5. Ποίημα: Γυναίκα (Κωνσταντίνα, χωρίς συνοδεία)

Χόρευε πάνω στο φτερό του καρχαρία

Παίξε στον άνεμο τη γλώσσα σου και πέρνα

Αλλού σε λέγανε Γιουδήθ, εδώ Μαρία

Το φίδι σκίζεται στο βράχο με τη σμέρνα

Από παιδί βιαζόμουνα, μα τώρα πάω καλιά μου

Μια τσιμινιέρα με όρισε στον κόσμο και σφυρίζει

Το χέρι σου, που χάιδεψε τα λιγοστά μαλλιά μου για μια στιγμή αν με λύγισε, σήμερα δεν με ορίζει

Βαμμένη. Να σε φέγγει κόκκινο φανάρι

Γιομάτη φύκια και ροδάνθη, αμφίβια Μοίρα Καβάλαγες ασέλωτο με δίχως χαλινάρι πρώτη φορά, σε μια σπηλιά, στην Αλταμίρα Σαλτάρει ο γλάρος το δελφίνι να στραβώσει

Τι με κοιτάς; Θα σου θυμίσω εγώ που μ' είδες

Στην άμμο πάνω σ' είχα ανάστροφα ζαβώσει τη νύχτα που θεμέλιωναν τις Πυραμίδες

Βαμμένη. Να σε φέγγει φως αρρωστημένο διψάς χρυσάφι.

Πάρε, ψάξε, μέτρα Εδώ κοντά σου, χρόνια ασάλευτος να μένω ως να μου γίνεις

Μοίρα, Θάνατος και Πέτρα

Η Κωνσταντίνα μετακινείται στο βάθρο Αριστερά

6. Βιογραφικό (part 2) *(Κωνσταντίνα)*

«Αργότερα, ενώ συνεχίζει στο Γυμνάσιο, στέλνει ποιήματα στο περιοδικό της "Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας", που δημοσιεύονταν στη σελίδα της αλληλογραφίας, με το ψευδώνυμο Πέτρος Βαλχάλλας. Η προσφυγιά της Μικράς Ασίας και οι συνέπειες της μικρασιατικής καταστροφής επέδρασαν καταλυτικά στο χαρακτήρα και τη μετέπειτα πορεία του Νίκου Καββαδία.

Ο πατέρας του, αν και ποτέ δεν ξαναορθοπόδησε οικονομικά, όπως αναφέρει η κόρη του Τζένια, "μόλις είχε λίγα χρήματα, τους ανέβαζε όλους στην Αθήνα, και πήγαιναν στο "Ελευθερουδάκη", όπου γέμιζαν την αγκαλιά τους βιβλία. Τα αγόρια πήγαιναν και στο θέατρο Χρυσοστομίδη στο Πασαλιμάνι, στον Καραγκιόζη, στον κινηματογράφο". Προσπάθησε να βρει δουλειά στα βαπόρια των συγγενών, αλλά δεν τον βοήθησαν. Αργότερα άνοιξε συνεταιρικά ένα μικρό κατάστημα τροφίμων, που στο πίσω μέρος του μαζεύονταν Ρώσοι εμικρέδες. Με την επίβλεψή του, τα παιδιά πήγαιναν στο Γυμναστήριο, όπου ο Νίκος γνώρισε τον πρωταθλητή της πυγμαχίας Νίκο Μέξη και πήρε απ' αυτόν μαθήματα.

Στον Πειραιά, ο Νίκος και τ' αδέρφια του τελειώσανε το Γυμνάσιο. Είχε συμμαθητή τον Κώστα Αποστολίδη, γιο του Παύλου Νιρβάνα, που υπήρξε ο πρώτος "δάσκαλός" του. Στενή φιλία και εκτίμηση συνέδεσαν μαθητή και δάσκαλο. Η αφιέρωση ενός τόμου χρονογραφημάτων του Νιρβάνα προς το Νίκο λέει: "Στο μικρό μου φίλο Ν. Καββαδία από εκτίμηση στο νεαρό του τάλαντο".

Ενώ είχε δώσει εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου, αρρωσταίνει βαριά ο πατέρας του από καρκίνο και το 1929 πεθαίνει. Τότε ο πρώτος γιος της οικογένειας έπρεπε να βρει δουλειά.

Προσλήφθηκε υπάλληλος στο ναυτικό γραφείο Ζωγράφου και πρακτόρευε τα βαπόρια των αδελφών της μάνας του. Έμεινε για λίγους μήνες "να κάνει αθροίσεις σε χοντρά λογιστικά βιβλία", όπως λέει χαρακτηριστικά σ' ένα ποίημά του, ανεβοκατεβαίνοντας στα βαπόρια με τα REGISTERS, αλλά, έχοντας έντονη την επιθυμία της "φυγής", μπαρκάρισε ναύτης σε φορτηγό.

Για μερικά χρόνια, έφευγε με φορτηγά, παρά την αντίδραση της μάνας του, γυρίζοντας ταλαιπωρημένος, αδύνατος, αδέκαρος, ώσπου αποφάσισε να πάρει το δίπλωμα του ασυρματιστή.

Με τον πόλεμο του '40, πήγε στρατιώτης στην Αλβανία. Γύρισε από τους τελευταίους με τα πόδια, καταταλαιπωρημένος, αδύνατος και πεινασμένος.

Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση και ξαναμπαρκάρισε το 1944 με περιοριστικούς όρους "λόγω φρονημάτων", ταξιδεύοντας ως ασυρματιστής ως το Νοέμβρη του 1974 - τρεις μήνες πριν το θάνατό του.»

*Η Κωνσταντίνα μετακινείται στα αριστερά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Στέλλα για το κεντρικό μικρόφωνο*

7. Τραγούδι: Πούσι (Στέλλα, πιάνο, μπουζούκι, ακουστική κιθάρα)

Έπεσε το πούσι αποβραδής

το караβοφάναρο χαμένο

κι έφτασες χωρίς να σε προσμένω

μες στην τιμονιέρα να με δεις

Κάτασπρα φοράς κι έχεις βραχεί

πλέκω σαλαμάστρα τα μαλλιά σου

Κάτου στα νερά του Port Pegassu

βρέχει πάντα τέτοιαν εποχή

Μας παραμονεύει ο θερμαστής

με τα δυο του πόδια στις καδένες.

μην κοιτάς ποτέ σου τις αντένες

με την τρικυμία, θα ζαλιστείς.

Βλαστημά ο λοστρόμος τον καιρό

είν' αλάργα τόσο η Τοκοπίλλα

Από να φοβάμαι και να καρτερώ

κάλλιο περισκόπιο και τορπίλλα.

Φύγε! Εσέ σου πρέπει στέρα γη

Ήρθες να με δεις κι όμως δε μ' είδες

έχω απ' τα μεσάνυχτα πνιγεί

χίλια μίλια πέρ' απ' τις Εβρίδες

Η Στέλλα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η Βασιλεία για το κεντρικό μικρόφωνο

8. Ποίημα: Αντινομία *(Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)*

Ο έρωτάς σου μια πληγή και τρεις κραυγές.
Στα κόντρα σκούζει ο μακαράς καθώς τεζάρει.
Θαλασσοκόρη του βυθού —χίλιες οργιές—
του Ποσειδώνα εγώ σε κέρδισα στο ζάρι.

Και σ' έριξα σ' ένα βιβάρι σκοτεινό
που στέγνωσε κι ξανεμίστηκε το αλάτι.
Μα εσύ προσμένεις απ' το δίκαιον ουρανό
το στεριανό, το γητευτή, τον απελάτη.

Όταν θα σμίξεις με το φως που σε βολεί
και θα χαθείς μέσα σε διάφανη αμφιλύκη
πάνω σε πράσινο πετούμενο χαλί,
θα μείνει ο ναύτης να μετρά το άσπρο χαλίκι.

Η Βασιλεία μετακινείται στα αριστερά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Στέλλα για το κεντρικό μικρόφωνο

9. Τραγούδι: Federico Garcia Lorca (Στέλλα, πιάνο, κιθάρα, σαξόφωνο)

Ανέμισες για μια στιγμή το μπολερό

και το βαθύ πορτοκαλί σου μεσοφόρι.

Αύγουστος ήτανε δεν ήτανε θαρρώ,

τότε που φεύγανε μπουλούκια οι Σταυροφόροι.

Παντιέρες πάγαιναν του ανέμου συνοδιά

και ξεκινούσαν οι γαλέρες του θανάτου.

Στο ρογοβύζι ανατριχιάζαν τα παιδιά

κι ο γέρος έλιαζε ακαμάτης, τ' αχαμνά του.

Του ταύρου ο Πικάσσο ρουθούνιζε βαριά

και στα κουβέλια τότε σάπιζε το μέλι.

Τραβέρσο ανάποδο – πορεία προς το Βοριά.

Τράβα μπροστά -ξοπίσω εμείς- και μη σε μέλει.

Κάτου απ' τον ήλιο αναγαλλιάζαν οι ελιές

και φύτρωναν μικροί σταυροί στα περιβόλια.

Τις νύχτες στέρφες απομέναν οι αγκαλιές

τότες που σ' έφεραν, κασίβελε, στη μπόλια.

Ατσίγγανε κι Αφέντη μου, με τι να σε στολίσω;

Φέρτε το μαυριτάνικο σκουτί το πορφυρό.

Στον τοίχο της Καισαριανής μας φέραν από πίσω

κι ίσα έν' αντρίκειο ανάστημα ψηλώσαν το σωρό.

Κοπέλες απ' το Δίστομο φέρτε νερό και ξίδι.

Κι απάνω στη φοράδα σου δεμένος σταυρωτά

σύρε για κείνο το στερνό στην Κόρδοβα ταξίδι,

μέσ' απ' τα διψασμένα της χωράφια τ' ανοιχτά.

Βάρκα του βάλτου ανάστροφη, φτενή, δίχως καρένα.

Σύνεργα που σκουριάζουν σε γύφτικη σπηλιά.

Σμάρι κοράκια να πετάν στην ερήμην αρένα

και στο χωριό να ουρλιάζουνε τη νύχτα εφτά σκυλιά.

Η Στέλλα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Αλεξάνδρα για το κεντρικό μικρόφωνο

10. Ποίημα: Αριάδνη στη Νάξο (Αλεξάνδρα, χωρίς συνοδεία)

Με το καράβι του Θησέα
σ' αφήσαμε στη Νάξο γυμνή,
μ' ένα στα πόδια σου
θαλασσινό σκουτί.
Σε ποιες σπηλιές εκρύφθηκες
και πώς να σε φωνάξω,
κουστάρω κι' όλο με τραβάει
μακρυά το γκαραντί.

*Η Αλεξάνδρα μετακινείται στα αριστερά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Χρυσή για το κεντρικό μικρόφωνο*

11. Τραγούδι: A bord del Aspasia (Χρυσή, πιάνο, ακουστική κιθάρα, σαξόφωνο, ντραμς)

Ταξίδευες κυνηγημένη από τη μοίρα σου

για την κατάλευκη μα πένθιμη Ελβετία

πάντα στο ντεκ σε μια σεζ λονγκ πεσμένη κάτωχη

απ' τη γνωστή και θλιβερότατη αιτία

Πάντοτε ανήσυχα οι δικοί σου σε τριγύριζαν

μα εσύ κοιτάζοντας τα μάκρη αδιαφορούσες

σ' ό,τι σου λέγαν πικρογέλαγες γιατί ένιωθες

πως για τη χώρα του θανάτου οδοιπορούσες

Κάποια βραδιά που από το Στρόμπολι περνούσαμε

είπες σε κάποιο γελαστή σε τόνο αστείου:

“Πως μοιάζει τ' άρρωστο κορμί μου καθώς καίγεται,

με την κορφή τη φλεγόμενη του ηφαιστείου!”

Ύστερα σ' είδα στη Μαρσίλια σαν εχάθηκες

μέσα στο θόρυβο χωρίς να στρέψεις πίσω

Κι εγώ που μόνο την υγρή έκταση αγάπησα,

λέω πως εσένα θα μπορούσα ν' αγαπήσω

*Η Χρυσή μετακινείται στα δεξιά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Βασιλεία για το θάθρο αριστερά*

12. Βιογραφικό (part 3) *(Βασιλεία)*

«Στη διάρκεια της Κατοχής, ο Καββαδίας περνάει στις γραμμές της Εθνικής Αντίστασης και γίνεται μέλος του ΕΑΜ. Την ίδια ακριβώς περίοδο γίνεται και μέλος του ΚΚΕ. Εντάσσεται, επιπλέον, στην Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, παρά το γεγονός ότι είχε τυπώσει τότε μόνο ένα βιβλίο, το Μαραμπού, ενώ το όριο ήταν τα τρία βιβλία. Είναι όμως ενεργός λογοτεχνικά, γράφοντας ποιήματα, ορισμένα εξ αυτών αντιστασιακά, με πιο χαρακτηριστικό το ποίημα "Στον τάφο του ΕΠΟΝίτη" και "Αθήνα 1943", με το ψευδώνυμο Α. Ταπεινός, στο περιοδικό "Πρωτοπόροι".

Στις αρχές του 1945 γίνεται επικεφαλής του ΕΑΜ Λογοτεχνών-Ποιητών, θέση την οποία παραχωρεί στις 6 Οκτώβρη του ίδιου έτους στον Νικηφόρο Βρεττάκο, εξαιτίας της αναχώρησής του από την Ελλάδα με το πλοίο "Κορινθία". Η ασφάλεια τού έδωσε άδεια, καθώς θεωρείτο ανενεργός κομμουνιστής. Το περιοδικό "Ελεύθερα Γράμματα" δημοσιεύει τα ποιήματά του "Αντίσταση" και "Federico Garcia Lorca", ενώ κυκλοφορεί και η μετάφραση του έργου του Αμερικανού ποιητή Φορντ Μάντοξ με τίτλο "Τα Παλιά Σπίτια της Φλάντρας". Τον Ιανουάριο του 1947 οι εκδόσεις Θ. Καραβία κυκλοφορούν τη δεύτερη ποιητική συλλογή του Ν. Καββαδία, με τίτλο "Πούσι", ενώ επανεκδίδεται και το "Μαραμπού".

Από το 1954 μέχρι και το 1974, ταξιδεύει διαρκώς με πολύ μικρά διαλείμματα. Μέσα στη χρονική αυτή περίοδο, τα πιο σημαντικά γεγονότα στη ζωή του ποιητή αφορούν το θάνατο του πιο μικρού του αδερφού, Αργύρη, το 1957, την κυκλοφορία της «Βάρδιας» στα γαλλικά το 1959, την επανέκδοση του «Μαραμπού» και του «Πούσι» το 1961 από τις εκδόσεις Γαλαξίας, το θάνατο της μητέρας του το 1965 και τη γέννηση του Φίλιππου το 1966, γιου της ανιψιάς του Έλγκας.

Κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του, και συγκεκριμένα το 1954, συνέβη το εξής περιστατικό: Ενώ ο ποιητής εργαζόταν σε "ποστάλι" (καράβι μικρών αποστάσεων, επιβατηγό), ταξίδεψε με το καράβι του ο Γιώργος Σεφέρης. Τόσο κατά την τυπική υποδοχή των ταξιδιωτών, όσο και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, ο Σεφέρης δεν μπόρεσε καν στη διαδικασία να χαιρετίσει τον Καββαδία. Το γεγονός πίκρανε ιδιαίτερα τον Καββαδία, που θεωρούσε ότι η λογοτεχνική γενιά του '30, στην οποία ανήκε και ο ίδιος, τον υποτιμούσε.

Το 1975, στην Αθήνα, στην κλινική «Άγιοι Απόστολοι», αφήνει την τελευταία του πνοή ύστερα από εγκεφαλικό επεισόδιο. Κηδεύτηκε στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών, παρουσία πολλών ανθρώπων των γραμμάτων και της τέχνης.»

*Η Βασιλεία μετακινείται στα αριστερά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Ρία για το κεντρικό μικρόφωνο*

13. Τραγούδι: Σταυρός του Νότου *(Ρία, πιάνο, ακουστική κιθάρα, ντραμς)*

Έβραζε το κύμα του γαρμπή

είμαστε σκυφτοί κι οι δυο στο χάρτη

γύρισες και μου `πες πως το Μάρτη

σ' άλλους παραλλήλους θα `χεις μπει

Κούλικο στο στήθος σου τατού

που όσο κι αν το καις δε λέει να σβήσει

είπαν πως την είχες αγαπήσει

σε μια κρίση μαύρου πυρετού

Βάρδια πλάι σε κάβο φαλακρό

κι ο Σταυρός του Νότου με τα στράλια

Κομπολόι κρατάς από κοράλλια

κι άκοπο μασάς καφέ πικρό

Το Άλφα του Κενταύρου μια νυχτιά

με το παλλινώριο πήρα κάτου

μου `πες με φωνή ετοιμοθανάτου

να φοβάσαι τ' άστρα του Νοτιά

Άλλοτε απ' τον ίδιον ουρανό

έπαιρνες τρεις μήνες στην αράδα

με του καπετάνιου τη μιγάδα

μάθημα πορείας νυχτερινό

Σ' ένα μαγαζί του Nossi Be

πήρες το μαχαίρι δυο σελίνια

μέρα μεσημέρι από τη λίνια

ξάστραψες σαν φάρου αναλαμπή

Κάτω στις ακτές της Αφρικής

πάνε χρόνια τώρα που κοιμάσαι

τα φανάρια πια δεν τα θυμάσαι

και το ωραίο γλυκό της Κυριακής

Η Ρία μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται ο Κώστας για το κεντρικό μικρόφωνο

14. Τραγούδι: Το μαχαίρι *(Κώστας, ηλεκτρική κιθάρα, ντραμς)*

Απάνω μου έχω πάντοτε στη ζώνη μου σφιγμένο

Ένα παλιό αφρικάνικο ατσάλινο μαχαίρι

όπως αυτά που συνηθούν και παίζουν οι αραπάδες

που από έναν γέρο έμπορο αγόρασα στ' Αλγέρι.

Θυμάμαι, ως τώρα να 'τανε, το γέρο παλαιοπώλη,

όπου έμοιαζε με μια παλιά ελαιγραφία του Γκόγια,

ορθόν πλάι σε μακριά σπαθιά και σε στολές σχισμένες,

να λέει με μια βραχνή φωνή τα παρακάτου λόγια:

«Ετούτο το μαχαίρι, εδώ, που θέλεις ν' αγοράσεις

με ιστορίες αλλόκοτες ο θρύλος το 'χει ζωσει,

κι όλοι το ξέρουν πως αυτοί που κάποια φορά το 'χαν,

καθένας κάποιον άνθρωπο δικό του έχει σκοτώσει.

Ο Δον Μπαζίλιο σκότωσε μ' αυτό τη Δόνα Τζούλια,

την όμορφη γυναίκα του γιατί τον απατούσε.

Ο Κόντε Αντόνιο, μια βραδιά, τον δύστυχο αδελφό του

με το μαχαίρι τούτο εδώ κρυφά δολοφονούσε.

Ένας αράπης τη μικρή ερωμένη του από ζήλια

και κάποιος ναύτης Ιταλός ένα Γραιοκό λουστρόμο.

Χέρι με χέρι ξέπεσε και στα δικά μου χέρια.

Πολλά έχουν δει τα μάτια μου, μα αυτό μου φέρνει τρόμο.

Σκύψε και δεξ το, μια άγκυρα κι ένα οικόσημο έχει,

είναι αλαφρύ για πιάσε το δεν πάει ούτε ένα κουάρτο,

μα εγώ θα σε συμβούλευα κάτι άλλο ν' αγοράσεις.»

Πόσο έχει; Μόνο φράγκα εφτά. Αφού το θέλεις πάρ' το.

Ένα στιλέτο έχω μικρό στη ζωνη μου σφιγμένο,

που η ιδιοτροπία μ' έκαμε και το 'καμα δικό μου,

κι αφού κανένα δε μισώ στον κόσμο να σκοτώσω,

φοβάμαι μη καμιά φορά το στρέψω στον εαυτό μου...

Ο Κώστας μετακινείται στα αριστερά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Βασιλεία

Μέρος 3^ο: Μπέρτολτ Μπρεχτ

1. Ποίημα: Η ανάκριση του καλού *(Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)*

Κάνε ένα βήμα μπροστά: μαθαίνουμε
Ότι είσαι καλός άνθρωπος.
Δεν εξαγοράζεις, αλλά και το αστροπελέκι
Που χτυπάει το σπίτι, δεν εξαγοράζεται.
Τηρείς όσα λες.
Αλλά τι είπες;
Είσαι ειλικρινής, λες την γνώμη σου.
Ποια γνώμη;
Είσαι γενναίος.
Απέναντι σε ποιον;
Είσαι σοφός;
Για όφελος ποιου;
Δεν σκέφτεσαι το προσωπικό σου συμφέρον.
Τίνος το συμφέρον σκέφτεσαι τότε;
Είσαι καλός φίλος.
Είσαι επίσης καλός φίλος των καλών ανθρώπων;

Άκουσε μας λοιπόν: ξέρουμε
Ότι είσαι ο εχθρός μας. Γι αυτό τώρα
Θα σε στήσουμε σ' ένα τοίχο. Αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις
Αρετές σου και τις καλές ιδιότητες
Θα σε στήσουμε σ' έναν καλό τοίχο και θα σε πυροβολήσουν
Με μια καλή σφαίρα από ένα καλό όπλο και θα σε θάψουμε
Μ' ένα καλό φτυάρι στην καλή γη.

2. Βιογραφικό (part 1) *(Βασιλεία)*

«Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ γεννήθηκε στο Αουγκσμπουργκ της Γερμανίας το 1898. Γόνος μεγαλοαστικής οικογένειας, μεγάλωσε με μητέρα προτεστάντισσα και πατέρα εργοστασιάρχη.

Τον Οκτώβρη του 1918 επιστρατεύεται ως νοσοκόμος και ζει από πρώτο χέρι τη φρίκη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Εκείνη την εποχή γράφει και το πρώτο ποίημα που τον έκανε γνωστό, τον «Θρύλο του Νεκρού Στρατιώτη». Όταν επιστρέφει από το μέτωπο, η μεγάλη Γερμανική Επανάσταση του 1918 έχει ήδη πνιγεί στο αίμα. Η συμμετοχή του στο κίνημα σταδιακά γίνεται όλο και πιο έντονη και λαμβάνει ενεργά μέρος στις λαϊκές διαδηλώσεις για τη δολοφονία της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπκνεχτ. Στα χρόνια αυτά ξεκινά η πρώτη περίοδος της δημιουργίας του Μπρεχτ. Η ποίηση, τα θεατρικά και τα διηγήματα εκείνης της περιόδου θέτουν κατά κύριο λόγο ζητήματα υπαρξιακού χαρακτήρα, ενώ στο πολιτικό επίπεδο εστιάζουν κυρίως στη διαμαρτυρία ενάντια στον πόλεμο και το μιλιταρισμό.

Την πρώτη του «επαφή» με τον Μαρξ ο Μπρεχτ την είχε το 1924. Όταν άρχισαν να φαίνονται ανάγλυφα τα φαινόμενα της τότε κρίσης, που τα μεροκάματα μειώνονταν και το ψωμί γινόταν πιο ακριβό, αποφάσισε να γράψει ένα θεατρικό έργο, το «Τζο Φλαϊσχάκερ από το Σικάγο», για να απαντήσει στο ερώτημα «Γιατί τρώμε το ψωμί πανάκριβο;»... Όμως οι εξηγήσεις των οικονομολόγων δεν τον ικανοποίησαν, καθώς και οι διάφορες θεωρίες της αστικής πολιτικής οικονομίας. Όπως αναφέρει ο ίδιος: «Η κατανομή των σιτηρών στον κόσμο ήταν ακατανόητη. Εκτός από την άποψη μιας χούφτας κερδοσκόπων, από κάθε άλλη άποψη η αγορά αυτή των σιτηρών ήταν ένας βάλτος. Το δράμα που σχεδίαζα, δεν το έγραψα τελικά. Αντί γι' αυτό άρχισα να διαβάζω Μαρξ. Ναι, μονάχα τότε διάβασα τον Μαρξ. Και μονάχα τότε ζωντάνεψαν ουσιαστικά τα σκόρπια, εμπειρικά, προσωπικά μου βιώματα και οι εντυπώσεις».

Τα έργα αυτής της εποχής φέρουν ανάγλυφα τα σημάδια αυτής της επίπονης θεωρητικής δουλειάς που έκανε ο Μπρεχτ πάνω στο μαρξισμό, όπως «Η άνοδος και η πτώση της πόλης Μαχαγκόνι» και η «Αγία Ιωάννα των Σφαγείων», με την πασίγνωστη προτροπή της προς τους θεατές λίγο πριν το θάνατό της: «Σιγουρέψου σαν φεύγεις απ' τον κόσμο, όχι απλά πως ήσουνα καλός, μα πως πίσω σου αφήνεις έναν κόσμο καλό».

Η Βασιλεία μετακινείται στα δεξιά καθίσματα

Ετοιμάζεται η Αλεξάνδρα και η Κωνσταντίνα για τα κεντρικά μικρόφωνα

3. Ποίημα: Οδηγία στους ανωτέρους (Αλεξάνδρα, με συνοδεία πιάνο)

Τη μέρα που ο άγνωστος νεκρός στρατιώτης
με τιμητικές θάφτηκε ομοβροντίες,
την ίδιαν ώρα του καταμεσήμερου,
απ' το Λονδίνο κι ως τη Σιγκαπούρη,
ανάμεσα δώδεκα και δύο και δώδεκα και τέσσερα,
για δύο λεπτά ολόκληρα, κάθε δουλειά σταμάτησε
μόνο και μόνο για να τιμηθεί
ο νεκρός Άγνωστος Στρατιώτης.

Μα ωστόσο
διαταγές θα 'πρεπε ίσως να δοθούν
και για μian άλλην επιτέλους τελετή που να τιμά
τον Ά γ ν ω σ τ ο Ε ρ γ ά τ η
απ' τις κοσμοπλημμυρισμένες πολιτείες των ηπείρων.
Κάποιον μέσ' απ' τ' ανθρώπινο το κουρνιαχτό
που τη μορφή του κανένας δεν τη πρόσεξε
που η μυστική του ύπαρξη πέρασε απαρατήρητη
που ποτέ τ' όνομά του δεν ακούστη καθαρά.
Ένας τέτοιος άνθρωπος θα 'πρεπε,
για ολονών μας το καλό,
να τιμηθεί με σοβαρή μια τελετή,
μ' ένα ραδιοφωνικό μήνυμα
«Στον Άγνωστο Εργάτη»
και
με σταμάτημα κάθε δουλειάς από την ανθρωπότητα όλη
πέρα για πέρα στον πλανήτη.

4. Ποίημα: Ύμνος στον Θεό *(Κωνσταντίνα, χωρίς συνοδεία)*

Βαθιά στις σκοτεινές κοιλάδες πεθαίνουν οι πεινασμένοι.
Αλλά εσύ τους δείχνεις το ψωμί και τους αφήνεις να πεθαίνουν.
Εσύ έχεις θρονιαστεί αιώνιος κι αόρατος
κι αστράφτεις ανελέητος πάνω απ' το αιώνιο Σχέδιό σου.

Άφησες να πεθάνουν οι νέοι κι οι χαροκόποι
μα αυτούς που θέλουν να πεθάνουν, δεν τους άφησες.
Πολλοί από κείνους που τώρα έχουνε σαπίσει
πιστεύανε σε σένα και πεθάναν γεμάτοι εμπιστοσύνη.

Άφησες τους φτωχούς φτωχοί να μείνουν χρόνια και χρόνια
γιατί ήτανε οι πόθοι τους πιο όμορφοι απ' τον Παράδεισό σου.
Πεθάνανε, αλίμονο, πριν δουν το φως σου
πεθάνανε μακάριοι, όμως -και σαπίσαν παρευθύς.

Λένε πολλοί πως δεν υπάρχουν και τόσο το καλύτερο.
Μα πώς μπορεί να μην υπάρχει αυτό που μπορεί έτσι να ξεγελά;
Αφού τόσοι και τόσοι ζούνε από σένα και δεν μπορούν
χωρίς εσένα να πεθάνουν -πες μου, τι σημασία έχει- τ' ότι δεν υπάρχουν;

5. Ποίημα: Ο γείτονας (Αλεξάνδρα, χωρίς συνοδεία)

Είμαι ο γείτονας. Εγώ τον κατάγγειλα.
Στο σπίτι μας δε θέλουμε
ταραχοποιούς.
Όταν εμείς κρεμάσαμε απέξω τη σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό
αυτός δε κρέμασε τη δικιά του
Κι όταν γι' αυτό τον προκαλέσαμε
μας ρώτησε αν στην τρύπα μας
που μένουμε με τέσσερα παιδιά
έχει ακόμα χώρο για ένα σημαιοκόνταρο
Σαν είπαμε πως πάλι πιστεύαμε στο μέλλον
Έβαλε τα γέλια
Τ'ότι στη σκάλα τον χτυπούσαν
Δε μας άρεσε. Του σκίσανε τη φόρμα.
Αυτό δεν ήταν αναγκαίο. Φορμες τόσες πολλές
κανείς μας δεν έχει
Μα τώρα πήρε πόδι τουλάχιστο, και το στο σπίτι βασιλεύει ησυχία
Αρκετές έγνοιες βαραίνουν το κεφάλι μας, πρέπει
τουλάχιστο να 'χουμε ησυχία
Βλέπουμε κιόλας πως κάμποσοι άνθρωποι
γυρνάνε αλλού το βλέμμα σαν μας συναντάνε.
Μα αυτοί που ήρθαν και τον πιάσανε, μας λένε
ότι φερθήκαμε σωστά.

*Η Αλεξάνδρα και η Κωνσταντίνα μετακινούνται στα αριστερά και δεξιά καθίσματα αντίστοιχα
Ετοιμάζεται ο Πάρης και η Χρυσή για τα κεντρικά μικρόφωνα*

6. Τραγούδι: Ο κόσμος έγινε άνω κάτω (Πάρης-Χρυσή, πιάνο, βιολί)

Μπρος αδελφή δώσε το χέρι

κι εσύ αδελφέ μου πάρε το μαχαίρι

ο κόσμος όλος έγινε άνω κάτω

οι πλούσιοι, κοίτα, βρέθηκαν στον πάτο.

Απ' τη χαρά τους οι φτωχοί αλαλάζουν

κι αυτός όπου δεν είχε μια μπουκιά ψωμί

το στάρι όλου του κόσμου θα χαρεί.

Τι κάνεις στρατηγέ, δε βάζεις τάξη

όλα εδώ πέρα τα 'χουνε τινάξει

πεντάρα το αρχοντόπουλο δε δίνει

μιας παρακατιανής παιδάκι εγίνει.

Σκλάβοι που δε σφαλούσανε το μάτι

τώρα κοιμούνται σε ζεστό κρεβάτι,

τώρα κοιμούνται σε ζεστό κρεβάτι.

Ο Πάρης και η χρυσή μετακινούνται στα αριστερά και δεξιά καθίσματα αντίστοιχα και ετοιμάζεται η Αλεξάνδρα και η Βασιλεία για τα κεντρικά μικρόφωνα.

7. Ποίημα: Στην γέννηση ενός γιού *(Αλεξάνδρα, χωρίς συνοδεία)*

Όταν γεννιέται ένα παιδί,

όλη η οικογένειά του εύχεται έξυπνο να γίνει.

Εγώ που, με την εξυπνάδα μου,

ρήμαξα τη ζωή μου,

ελπίζω ο γιος μου

αγράμματος να μείνει και φτωχός στο πνεύμα.

Έτσι, θα ζήσει γαλήνια κι ωραία

σαν υπουργός της κυβερνήσεως.

8. Ποίημα: Στους Γερμανούς Στρατιώτες του Ανατολικού Μετώπου (Βασιλεία, με συνοδεία πιάνου)

Αδέρφια,

Αν ήμουνα μαζί σας στα χιονοχώραφα της Ανατολής,

ένας από εσάς αν ήμουνα, ένας από εσάς τους χιλιάδες ανάμεσα στα τεθωρακισμένα, θα έλεγα όπως λέτε και σεις:

“Σίγουρα θα πρέπει να υπάρχει ένας δρόμος για το σπίτι”.

Μα αδέρφια μου, καλά μου αδέρφια, κάτω απ’ το ατσαλένιο κράνος μου, κάτω απ’ το κρανίο μου θα ‘ξερα αυτό που ξέρετε και σεις:

“Εδω πια δεν υπάρχει δρόμος που οδηγεί στο σπίτι”.

Αδέρφια, αν ήμουν μαζί σας, αν μαζί σας έσερνα τα πόδια μου διασχίζοντας τις παγωμένες ερημιές, θα ρώταγα όπως εσείς ρωτάτε:

“Γιατί εδώ πέρα ήρθα, απ’ όπου δεν υπάρχει δρόμος πια να οδηγεί στο σπίτι”;

“Γιατί έβαλα του ληστή τη φορεσιά”;

“Γιατί έβαλα του εμπρηστή φονιά την πουκαμίσια”;

“Δεν το ‘κανα απο πείνα. Ούτε απο πεθυμιά για να σκοτώσω. Απλά γιατί ήμουνα ένας δούλος και διατάχτηκα. Ντύθηκα για να καίω και να δολοφονώ. Και πρέπει τώρα να με κνηγήσουν. Και πρέπει τώρα να σφαχτώ.

Επειδή έκανα εισβολή στη φιλική χώρα των αγροτών και εργατών, με τη μεγάλη τάξη, με την ασίγαστη οικοδόμηση. Ποδοπατώντας τις σοδειές και καίγοντας ερείπια και αγροτόσπιτα. Για να λεηλατήσω τα εργοστάσια, τους μύλους και τα φράγματά της. Για να διακόψω το μάθημα στα χιλιάδες σχολειά της. Για να διαλύσω τις συνεδριάσεις των ακούραστων επιτροπών της.

Γί’ αυτό και πρέπει τώρα να πεθάνω σαν τον ποντικό που ‘πιασε ο γεωργός στη φάκα.

Για να καθαριστεί από μένα το πρόσωπο της γης. Απο τη λέπρα. Εμένα.

Για να με κάνουνε παράδειγμα για όλες τις εποχές. Πως πρέπει να αντιμετωπίζονται οι ληστές και οι εμπρηστές φονιάδες. Και οι υπηρέτες των ληστών και εμπρηστών φονιάδων”.

Για χιλιάδες χρόνια ήτανε ζήτημα για γέλια σαν τα έργα των ανθρώπινων χεριών καταστρεφόταν.

Μα τώρα θα μαθευτεί σ'όλο τον κόσμο, σ'όλες τις ηπείρους:

Το πόδι που ποδοπάτησε τα χωράφια των καινούργιων οδηγών τρακτέρ, έλιωσε.

Το χέρι που σηκώθηκε ενάντια στη δουλειά των καινούργιων χτιστάδων πόλεων, κόπηκε από τη ρίζα.

.....

Και θα κείτομαι κάτω από τη γη που έχω ρημάξει.

Χαλαστής που κανείς δε πονά για το χαμό του.

Στεναγμός ανακούφισης θα αναδύει πάνω από τον τάφο μου.

Η Αλεξάνδρα και η Βασιλεία μετακινούνται στα αριστερά και δεξιά καθίσματα αντίστοιχα και ετοιμάζεται η Ρία για το κεντρικό μικρόφωνο

9. Τραγούδι: Η Τζένη των πειρατών (Ρία, πιάνο, ντραμς)

Κύριοι μου καλοί, με πληρώνετε εδώ, και σας κάνω όλα τα γούστα
και μου ρίχνετε πεντάρες και σας λέω ευχαριστώ
στο φτηνό ξενοδοχείο στη φτηνή την προκουμαία
και δεν ξέρετε σε ποια μιλάτε
Μα ένα βράδυ, βουητό στο λιμάνι
κι όλοι λεν τι είν' αυτό το βουητό
και αλλάζω τα σεντόνια και γελάω κι όλοι λεν αυτή γιατί γελάει
Κι ένα μαύρο καράβι με πενήντα κανόνια στο λιμάνι έχει μπει
Κύριοι μου καλοί σας λυπάμαι καθώς παζαρεύω ποιόν θα πάρω τη νυχτιά
Γιατί σε κρεβάτι απόψε δεν θα κοιμηθεί κανείς
μα σας λέω την ταρίφα και γελάω κρυφά
που δεν ξέρετε ποια είμαι εγώ

Και μέσα στη νύχτα ουρλιαχτό στο λιμάνι
κι όλοι λεν' τι 'ναι αυτό το ουρλιαχτό
και ορμάω στο παράθυρο με γέλια κι όλοι λεν τι πανηγυρίζει
Και το μαύρο καράβι κατά πάνω στην πόλη τα κανόνια γυρνά

Κύριοι μου καλοί τώρα πια δεν γελάτε τώρα η πόλη έχει γκρεμιστεί
κι όλα τα βρωμόσπιτα σας τα γκρέμισαν σε μια νύχτα
απομένει μονάχα το μπορντέλο τούτο δω κι απορείτε γιατί τ' άφησαν αυτό

Μόνο το μπορντέλο στέκει όρθιο στη πόλη
και ρωτάτε, ποιος να έμενε εδώ
και θα βγω στην πόρτα εγώ σαν ξημερώσει και θα πουν γι' αυτήν ήτανε λοιπόν
Και το μαύρο καράβι τη σημαία σηκώνει να με υποδεχτεί

Η Ρία μετακινείται στα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η Κωνσταντίνα για το βάθρο στα αριστερά

10. Βιογραφικό (part 2) (Κωνσταντίνα)

Η άνοδος του Χίτλερ σήμανε το τέλος της δημιουργικής αυτής περιόδου στη Γερμανία. Οι παραστάσεις των έργων του διαλύονται από την αστυνομία, ενώ απαγορεύεται το ανέβασμα της «Αγίας Ιωάννας των Σφαγείων». Τα βιβλία του θα καούν δημόσια στη μεγάλη πυρά της 10ης Μάη μπροστά στην όπερα του Βερολίνου. Ο Μπρεχτ παίρνει το δρόμο της δεκαπεντάχρονης εξορίας, «αλλάζοντας χώρες πιο συχνά κι απ' τα παπούτσια». Μέσω Πράγας και Βιέννης θα βρεθεί στη Δανία, στη Φινλανδία και από κει, μέσω ΕΣΣΔ, στις ΗΠΑ. Σε αυτήν την περίοδο γράφει ορισμένα από τα σπουδαιότερα έργα του («Μάνα κουράγιο», «Η ζωή του Γαλιλαίου», «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν» κ.ά.), καθώς και πολλά ποιήματα, χορικά και κριτικές. Σε πολλά έργα εκείνης της περιόδου, ο ζόφος του Τρίτου Ράιχ αποτυπώθηκε με ξεχωριστή σαφήνεια, που πέρα από τις τραγικές συνέπειες αναδείκνυε και την ταξική - καπιταλιστική προέλευση του φασισμού.

Κατά τη διάρκεια του Ισπανικού Εμφυλίου οι αγωνιστές τραγουδούσαν μελοποιημένα ποιήματά του σε διαφορετικές γλώσσες την ώρα της μάχης. Στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έγραψε πολλά ποιήματα για να μεταδοθούν από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Μόσχας στους Γερμανούς φαντάρους του Ανατολικού Μετώπου, χωρίς ποτέ να συμπεριλάβει σ' αυτά ούτε μία λέξη μίσους για τον γερμανικό λαό.

Το 1947 ο Μπρεχτ εγκαταλείπει τις ΗΠΑ, κυνηγημένος από τους ανακριτές του μακαρθισμού, που τον καλούσαν συνεχώς σε δημόσιες ανακρίσεις. Επόμενος σταθμός είναι η Ανατολική Γερμανία, όπου θα ζήσει τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του. Εκεί, μαζί με τη γυναίκα του, Ελένε Βάιγκελ, και υπό την αιγίδα της ΓΛΔ, θα ιδρύσει το θρυλικό θεατρικό σύνολο «Μπερλίνερ Ανσάμπλ».

Αυτά τα χρόνια, έχοντας και τα υλικά μέσα που μπορούσε να παρέχει το σοσιαλιστικό κράτος στους καλλιτέχνες, θα παρουσιάσει παραστάσεις των κλασικών έργων του οι οποίες άφησαν εποχή, εφαρμόζοντας και τελειοποιώντας τεχνικές που είχε ήδη αρχίσει να αναπτύσσει από τη δεκαετία του '30, όπως αυτή της αποστασιοποίησης. Τιμήθηκε με το Εθνικό Βραβείο της ΓΛΔ το 1951 και με το Βραβείο Στάλιν για την Ειρήνη το 1954. Πεθαίνει τον Αύγουστο του 1956, σε ηλικία 58 ετών, από έμφραγμα. Όπως με το χαρακτηριστικό του χιούμορ είχε γράψει σε ένα ποίημά του: «Δε χρειάζομαι ταφόπετρα, μα εσείς αν χρειάζεστε κάποια για μένα, θα ευχόμουνά πάνω της να έγραφε: Έκανε προτάσεις. Εμείς τις κάναμε δεκτές. Μια τέτοια επιγραφή θα μας τιμούσε όλους».

Η Κωνσταντίνα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η Αλεξάνδρα για το κεντρικό μικρόφωνο

11. Ποίημα: Νυχτερινό Άσυλο (Αλεξάνδρα, συνοδεία πιάνο)

Ακούω πως στη Νέα Υόρκη
στη γωνιά του 26ου δρόμου και του Μπρόντγουεη
ένας άνθρωπος στέκει κάθε βράδυ τους μήνες του χειμώνα
και στους άστεγους ,που συνάζονται κει πέρα,
άσυλο για τη νύχτα βρίσκει παρακαλώντας τους διαβάτες.

Μ` αυτό, ο κόσμος δε θ` αλλάξει
οι σχέσεις των ανθρώπων δε θα καλυτερέψουν
η εποχή της εκμετάλλευσης δε θα συντομευτεί.
Ωστόσο, μερικοί άνθρωποι έχουνε άσυλο για μια νύχτα
δε θα τους δέρνει για μια νύχτα ο άνεμος
το χιόνι που γι αυτούς προοριζόταν στο δρόμο θε να πέσει.

Μην αφήσεις ακόμα το βιβλίο που διαβάζεις, άνθρωπε.

Μερικοί άνθρωποι έχουνε άσυλο για μια νύχτα
δε θα τους δέρνει για μια νύχτα ο άνεμος
το χιόνι που γι αυτούς προοριζόταν στο δρόμο θε να πέσει.

Αλλά μ` αυτό, ο κόσμος δε θ` αλλάξει
οι σχέσεις των ανθρώπων δε θα καλυτερέψουν
η εποχή της εκμετάλλευσης δε θα συντομευτεί.

*Η Αλεξάνδρα μετακινείται στα αριστερά καθίσματα
Ετοιμάζεται η Στέλλα για το κεντρικό μικρόφωνο*

12. Τραγούδι: Άννα μην κλαις (Στέλλα, πιάνο)

Μιλάνε για καιρούς δοξασμένους, και πάλι

(Άννα μην κλαις)

θα γυρέψουμε βερεσέ απ' τον μπακάλη.

Μιλάνε για του έθνους, ξανά, την τιμή

(Άννα μην κλαις)

στο ντουλάπι δεν έχει ψίχα ψωμί

Μιλάνε για νίκες που το μέλλον θα φέρει

(Άννα μην κλαις)

Εμένα δε με βάζουν στο χέρι.

Ο στρατός ξεκινά

(Άννα μην κλαις)

Σαν γυρίσω ξανά

θ' ακολουθώ άλλες σημαίες.

Ο στρατός ξεκινά

Η Στέλλα μετακινείται στα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η Κωνσταντίνα για το βάθρο στα αριστερά

13. Βιογραφικό (part 3) (Κωνσταντίνα)

Πολέμιος της εξουσίας και πάντα αντίθετος στην ιδέα του επεκτατικού πολέμου έκανε λόγο για τις οικονομικές συνέπειες του συνεχώς εξελισσόμενου καπιταλισμού και της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης. Με επίκαιρα θέματα κατέγραψε την πραγματικότητα και δημιούργησε έργα-ντοκουμέντα. «Η όπερα της πεντάρας», διασκευή του έργου του Τζον Γκέι «Η όπερα των ζητιάνων», αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά έργα του. Ωστόσο, ο Μπρεχτ, όσο βρισκόταν στην εξορία συνέγραψε τα πιο σημαντικά του κείμενα. «Μάνα κουράγιο», «Η ιδιωτική ζωή της κυρίαρχης φυλής» και «Καυκασιανός Κύκλος με την Κιμωλία» είναι μερικά από αυτά. Στα 57 του χρόνια τιμήθηκε με το Βραβείο Ειρήνης του Στάλιν και ένα χρόνο αργότερα, στις 14 Αυγούστου του 1956 πέθανε από επιπλοκές στην καρδιά. Ο Μπρεχτ παντρεύτηκε δύο φορές και απέκτησε τέσσερα παιδιά. Η δεύτερη σύζυγος του, Ελένε Βάιγκελ, παρά τις απιστίες του, τον ακολούθησε στην εξορία και τον βοήθησε να υλοποιήσει πολλά από τα σχέδιά του. Έργα του Μπρεχτ έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από 40 γλώσσες. Συνδυάζοντας τη θεωρία του Μαρξ και την κομμουνιστική ιδεολογία με τον διαλεκτικό υλισμό, ο Μπρεχτ δημιούργησε έργα που παραμένουν πάντα επίκαιρα, καθώς ούτε οι πόλεμοι έχουν σταματήσει ούτε η εκμετάλλευση των ανθρώπων...

Η Κωνσταντίνα μετακινείται τα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η βασιλεία και η Αλεξάνδρα για τα κεντρικά μικρόφωνα

14. Ποίημα: Το τραγούδι του έμπορα *(Βασιλεία, χωρίς συνοδεία)*

Ρύζι έχει κει κάτω κοντά στο ποτάμι
Εκεί ψηλά στο βουνό χρειάζονται ρύζι
Αν το ρύζι το κρύψουμε στις αποθήκες
θ' ακριβύνει το ρύζι γι' αυτούς εκεί πάνω
Οι μαούνες του ρυζιού θα 'χουν λιγότερο ρύζι
και το ρύζι φτηνότερο θα 'ναι για μένα

Τι είναι στ' αλήθεια το ρύζι
Πού να ξέρω το ρύζι τι είναι
Ποιος να το ξέρει τάχα
Δεν ξέρω το ρύζι τι είναι
Ξέρω την τιμή του μονάχα

Φτάνει χειμώνας και χρειάζονται ρούχα
Πρέπει μπαμπάκι λοιπόν ν' αγοράσουμε
και το μπαμπάκι να μην το πουλήσουμε
Σαν θα 'ρθει το κρύο, θ' ακριβύνουν τα ρούχα
Τα κλωστήρια πληρώνουν πολύ ψηλά μεροκάματα
Κι έπειτα υπάρχει πάρα πολύ μπαμπάκι

Τι είναι στ' αλήθεια το μπαμπάκι
Πού να ξέρω το μπαμπάκι τι είναι
Ποιος να το ξέρει τάχα

Δεν ξέρω το μπαμπάκι τι είναι

Ξέρω την τιμή του μονάχα

Κι ο άνθρωπος παρατρώει φαΐ

γι' αυτό κι ο άνθρωπος όλο ακριβαίνει

Για να φτιάξεις φαΐ, χρειάζεσαι ανθρώπους

Οι μάγειροι κάνουν φτηνότερο το φαΐ

αλλά οι φαγάδες όλο και τ' ακριβαίνουν

Κι έπειτα υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι

Τι είναι στ' αλήθεια ο άνθρωπος

Πού να ξέρω ο άνθρωπος τι είναι

Ποιος να το ξέρει τάχα

Δεν ξέρω ο άνθρωπος τι είναι

Ξέρω την τιμή του μονάχα

15. Ποίημα: Ερωτήσεις ενός εργάτη που διαβάζει (Αλεξάνδρα, χωρίς συνοδεία)

«Ποιος έχτισε τη Θήβα την εφτάπυλη;
Στα βιβλία δεν βρίσκεις παρά των βασιλιάδων τα ονόματα.
Οι βασιλιάδες κουβάλησαν τ' αγκωνάρια;

Και τη χλιοκαταστραμμένη Βαβυλώνα,
ποιος την ξανάχτισε τόσες φορές; Σε τι χαμόσπιτα
της Λίμας της χρυσόλαμπρης ζούσαν οι οικοδόμοι;

Τη νύχτα που το Σινικό τείχος αποτέλειωσαν
που πήγανε οι χτίστες; Η μεγάλη Ρώμη
είναι γεμάτη αψίδες θριάμβου. Ποιος τις έστησε; Πάνω σε ποιους
θριαμβεύσανε οι Καίσαρες; Το Βυζάντιο το χλιοτραγουδισμένο
μόνο παλάτια είχε για τους κατοίκους του;

Ακόμη και στη μυθική Ατλαντίδα,
τη νύχτα που την ρούφηξε η θάλασσα,
τ' αφεντικά βουλιάζοντας, με ουρλιαχτά τους σκλάβους τους καλούσαν.

Ο νεαρός Αλέξανδρος υπόταξε τις Ινδίες.

Μοναχός του;
Ο Καίσαρας νίκησε τους Γαλάτες.
Δεν είχε ούτε ένα μάγειρα μαζί του;
Ο Φίλιππος της Ισπανίας έκλαψε όταν η Αρμάδα του
βυθίστηκε. Δεν έκλαψε, τάχα, άλλος κανένας;
Ο Μέγας Φρειδερίκος κέρδισε τον Εφτάχρονο τον Πόλεμο.
Ποιος άλλος τότε κέρδισε;

Κάθε σελίδα και μια νίκη.
Ποιος μαγείρευε τα νικητήρια συμπόσια;
Κάθε δέκα χρόνια κι ένας μεγάλος άνδρας.
Ποιος πλήρωσε τα έξοδα;

Πόσες και πόσες ιστορίες.
Πόσες και πόσες απορίες».

*Η Αλεξάνδρα και η Βασιλεία μετακινούνται στα αριστερά και δεξιά καθίσματα αντίστοιχα και
ετοιμάζεται η Ρία για το κεντρικό μικρόφωνο*

16. Τραγούδι: Το τραγούδι της ενότητας (Ρία, ακουστική κιθάρα, βιολί, πιάνο, σαξόφωνο, ντραμς)

Αφού είσαι ανθρώπινο πλάσμα

κι ανάγκη σου πρώτη το ψωμί

από τα λόγια τα παχιά

μην περιμένεις τροφή

Γι' αυτό εμπρός μαρς αριστερά

είν' η θέση σου εκεί

στο μεγάλο το μέτωπο της εργατιάς

γιατί εργάτης είσαι κι εσύ

Αφού είσαι ανθρώπινο πλάσμα

σαν σκουλήκι δε θες να σε πατούν

δεν θέλεις δούλους να `χεις εσύ

μα ούτε κι αφεντικά

Αφού είσαι εργάτης, εργάτη

το δίκιο σου δε θα βρεις πουθενά

μονάχη της η εργατιά

κερδίζει την λευτεριά

Η Ρία μετακινείται στα δεξιά καθίσματα και ετοιμάζεται η Σοφία για το βάθρο αριστερά

Βιβλιογραφικές Αναφορές:

Παπανικολάου, Γ. (1991). Τ τεχνολογία ηχογραφήσεων. Θεσσαλονίκη: University studio press

Γεβγένι, Μπ. (1991). Σημειολογία: Φιλοσοφία της τέχνης. Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή

Σάλτσαμν, Ε. (1983). Εισαγωγή στη μουσική του 20^{ου} αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη

Μπρεχτ, Μπ. (2011). Ποιήματα Μπρεχτ. Θεσσαλονίκη: Βιβλιοβάρδια

Everest, F (2009). Εγχειρίδιο Ακουστικής. 5^η εκδοση, Εκδόσεις Τζιόλα